"پێداچوونەوەی "پێداچوونەوەیەک"

تەزویر لە پێداچوونەوەی دەقی وەرگێردراوی کتێبی

خولیاو مەرگی رەحمانی کورد،خولیای کوردستان‌دا

(مافناس-حسن ئەیوب‌زادە)

بەشی دووهەم

خوێنەری بەرێز! ئەوەی لەبەر دەستتان دایە، بەشی دووهەمی "پێداچوونەوەیەک بە پێداچوونەوەی مەلا عەبدوللا حەسەن‌زادە " بە وەرگێردراوی کتێبی "خولیاو مەرگی رەحمانی کورد خولیای کوردستان" نووسینی کارۆل پرۆن هۆیێرە. ئەو کتێبە لەلایەن مامۆستا فتاح کاویانەوە لە زمانی ئینگلیزیی‌یەوە کراوە بە کوردیی ومامۆستا عەبدوللا حەسەن زادە لەسەربەرگ و پشت بەرگی ئەو کتێبەوەرگێردراوەدا خۆی بە ئێدیتۆری ئەوکتێبە ناودێر کردووە.

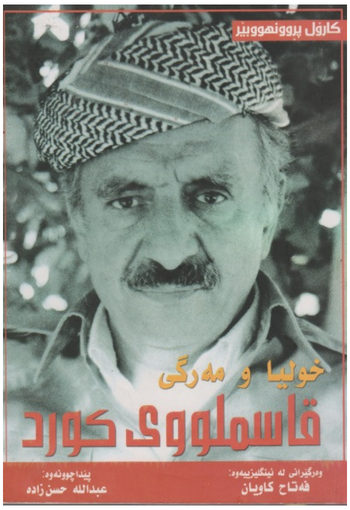

لەبەشی یەکەمدا کەم و کوریی‌یەکانی کاری پێداچوونەی مەلا عەبدوللا حەسەن‌زادەمان باس کرد و نیشانمان دا کە ناوبراو بە ئەنقەست و بە مەبەستی سیاسیی و پاکانەکردن بۆ تێرۆریستەکانی ئیتیلاعاتی سپای پاسداران بریتیی لە: صحرارودی،اجوادیوفلاحیان وەزیری دەزگای یتتیلاعاتی ئێران و هاوکارەکوردو غەیرەکوردەکانی سەر بە ئیتیلاعاتی سپا ئەو کتێبەی تەزویر کردووە. نەشیاویی ناوبراومان بۆ پێداچوونەوەکەی بەو کتێبەدا خستە بەرچاو. نیشانماندا کە حەسەن‌زادە هەر لەسەرەتای کتێبەکەدا پێنج لاپەرەی "نەزەرو بۆچوونی بیرمەندان، سیاسەتڤانان، ئازادیخوازان، رۆژنامەنووسان،نووسەران و کەسانێک کە د.قاسملوویان ناسیبوو، مقەستبرکردوون و هۆیەکەشمان باسکرد.

لەدرێژەی ئەو باسەدا ئێمە لەو پێداچوونەوەیەدا لەگەل رومای راستەقینەو شاراوەی حەسەن‌زادە بەسەرنجدان بە چەشنی ئەو تەزویرانە کە کردوونی ئاشناتر دەبین.

لە بەشی دووهەمی ئەو لێکۆلینەوەیە دا ئەو تەزویرانە نیشان دەدەن کە نارسیسیسم چ پەتایەکی مەترسیدارە. کرتە بکە بۆ ئێرە و ئێرە کۆنترۆل دابگرە! ئەو دوو بابەتە بە زمانی فارسیی بخوێنەوە!

گوتمان حەسەن زادە هەر لەسەرەتاوە، ناوی کتێبەکەی کارۆل پرون هۆیێری گۆریوە. ناوی کتێبەکە لە دەقە ئینگلیزیی‌یەکە و سپانیۆلیی‌یەکەیدا " خولیاو مەرگی رەحمانی کورد خولیای کوردستان بووە "کە ئێمە لێرەبەدواوە لەو ناوەی نووسەر کەڵک وەردەگرین.نووسەر لە لاپەرەی xiii لە ژێر سەردێری:

سوپاس و پێزانین

دوای پێرستی کتێبەکە سپاسی هەموو ئەوانەی کردووە کە بەشێوەیەک و بە دانی زانیاریی لەسەر د.قاسملوو وتوێژی لەگەڵ کردوون و سپاسی کردوون.

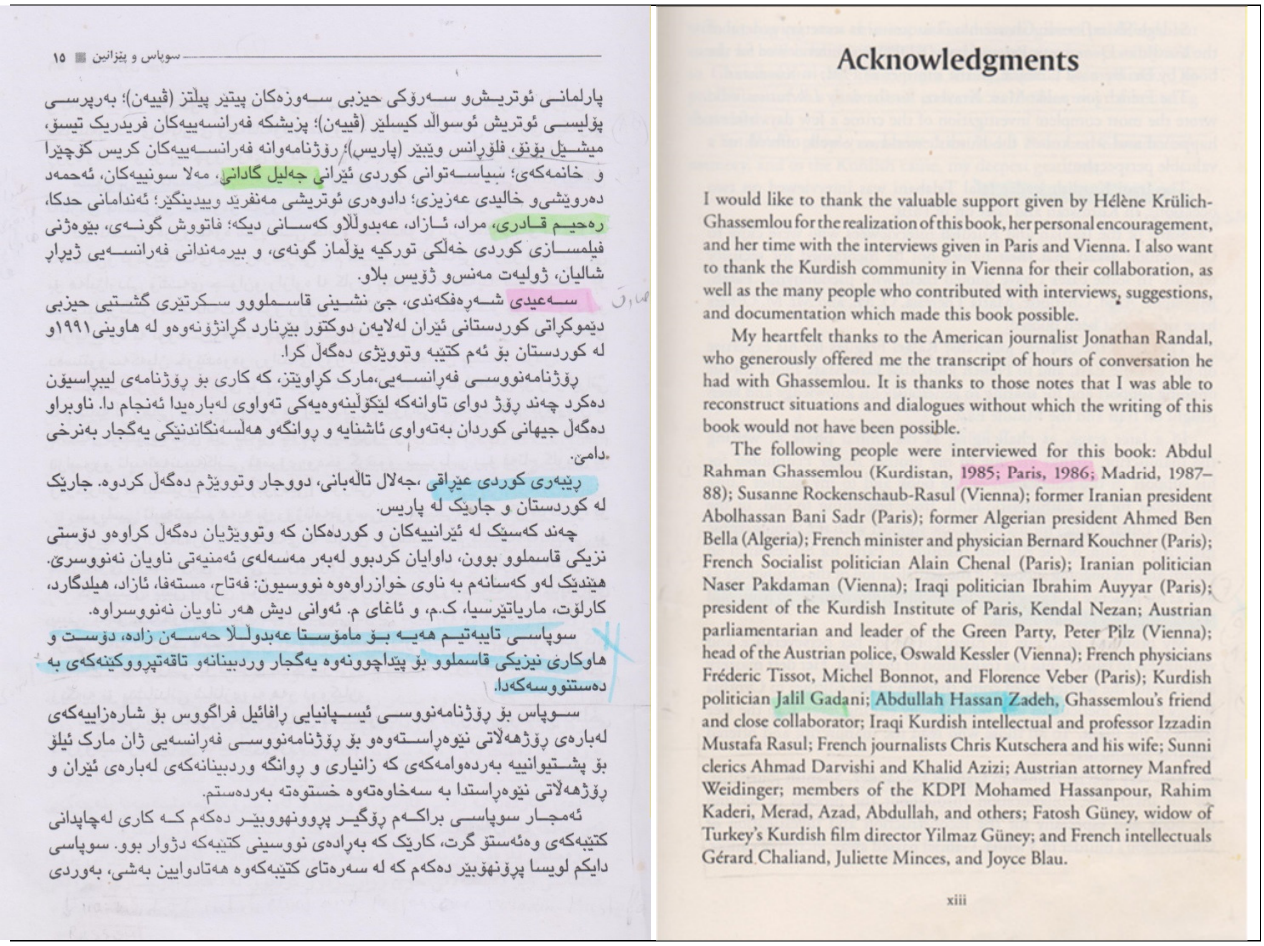

پارلمانی ئوتریش‌و سەرۆکی حیزبی سەوزەکان پیتێر پیلتز (ڤییەن)؛ بەرپرسی پۆلیسی ئوتریش ئوسوالد کیسلێر (ڤییەن)؛ پزیشکە فەرانسەییەکان فریدریک تیسۆ، میشێل بۆنۆ، فلۆرانس ویبێر (پاریس)؛ ڕۆژنامەوانە فەرانسەییەکان کریس کۆچێرا و خانمەکەی؛ سیاسەتوانی کوردی ئێرانی جەلیل گادانی، مەلا سونییەکان، ئەحمەد دەروێشی‌و خالیدی عەزیزی؛ دادوەری ئوتریشی مەنفرێد ویدینگێر؛ ئەندامانی حدکا، ڕەحیم قادری، مراد، ئازاد، عەبدوڵلاو کەسانی دیکە؛ فاتووش گونەی، بێوەژنی فیلمسازی کوردی خەڵکی تورکیە یۆڵماز گونەی، و بیرمەندانی فەرانسەیی ژێراڕ شالیان، ژولیەت مەنس‌و ژۆیس بلاو.

سەعیدی شەڕەفکەندی، جێ نشینی قاسملووو سکرتێری گشتیی حیزبی دێموکڕاتی کوردستانی ئێران لەلایەن دوکتۆر بێرنارد گرانژۆنەوەو لە هاوینی١٩٩١و لە کوردستان بۆ ئەم کتێبە وتوویژی دەگەڵ کرا.

ڕۆژنامەنووسی فەڕانسەیی،مارک کراوێتز، کە کاری بۆ ڕۆژنامەی لیبڕاسیۆن دەکرد چەند ڕۆژ دوای تاوانەکە لێکۆڵینەوەیەکی تەواوی لەبارەیدا ئەنجام دا. ناوبراو دەگەڵ جیهانی کوردان بەتەواوی ئاشنایە و ڕوانگەو هەڵسەنگاندنێکی یەگجار بەنرخی دامێ.

ڕێبەری کوردی عێراقی ،جەلال تاڵەبانی، دووجار وتوویژم دەگەڵ کردوە. جارێک لە کوردستان و جارێک لە پاریس.

چەند کەسێک لە ئێرانییەکان و کوردەکان کە وتوویژیان دەگەڵ کراوەو دۆستی نزیکی قاسملوو بوون، داوایان کردبوو لەبەر مەسەلەی ئەمنیەتی ناویان نەنووسرێ. هێندێک لەو کەسانەم بە ناوی خوازراوەوە نووسیون: فەتاح، مستەفا، ئازاد، هیلدگارد، کارلۆت، ماریاتێرسیا، ک.م، و ئاغای م. ئەوانی دیش هەر ناویان نەنووسراوە.

سوپاسی تایبەتیم هەیە بۆ مامۆستا عەبدوڵلا حەسەن زادە، دۆست و هاوکاری نیزیکی قاسملوو بۆ پێداچوونەوە یەگجار وردبینانەو تاقەتپڕووکێنەکەی بە دەستنووسەکەدا.

سوپاس بۆ ڕۆژنامەنووسی ئیسپانیایی ڕافائیل فراگووس بۆ شارەزاییەکەی لەبارەی ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاستەوەو بۆ ڕۆژنامەنووسی فەڕانسەیی ژان مارک ئیلۆ بۆ پشتیوانییە بەردەوامەکەی کە زانیاری و ڕوانگە وردبینانەکەی لەبارەی ئێران و ڕۆژهەڵاتی نێوەڕاستدا بە سەخاوەتەوە خستوەتە بەردەستم.

ئەمجار سوپاسی براکەم ڕۆگێر پروونهووبێر دەکەم کە کاری لەچاپدانی کتێبەکەی وەئەستۆ گرت، کارێک کە بەڕادەی نووسینی کتێبەکە دژوار بوو. سوپاسی دایکم لویسا پڕۆنهۆبێر دەکەم کە لە سەرەتای کتێبەکەوە هەتادوایین بەشی، بەوردی

Acknowledgments

I would like to thank the valuable support given by Hélène Krülich-Ghassemlou for the realization of this book, her personal encouragement, and her time with the interviews given in Paris and Vienna. I also want to thank the Kurdish community in Vienna for their collaboration, as well as the many people who contributed with interviews, suggestions, and documentation which made this book possible.

My heartfelt thanks to the American journalist Jonathan Randal, who generously offered me the transcript of hours of conversation he had with Ghassemlou. It is thanks to those notes that I was able to reconstruct situations and dialogues without which the writing of this book would not have been possible.

The following people were interviewed for this book: Abdul Rahman Ghassemlou (Kurdistan, 1985; Paris, 1986; Madrid, 1987–88); Susanne Rockenschaub-Rasul (Vienna); former Iranian president Abolhassan Bani Sadr (Paris); former Algerian president Ahmed Ben Bella (Algeria); French minister and physician Bernard Kouchner (Paris); French Socialist politician Alain Chenal (Paris); Iranian politician Naser Pakdaman (Vienna); Iraqi politician Ibrahim Auyyar (Paris); president of the Kurdish Institute of Paris, Kendal Nezan; Austrian parliamentarian and leader of the Green Party, Peter Pilz (Vienna); head of the Austrian police, Oswald Kessler (Vienna); French physicians Fréderic Tissot, Michel Bonnot, and Florence Veber (Paris); Kurdish politician Jalil Gadani; Abdullah Hassan Zadeh, Ghassemlou's friend and close collaborator; Iraqi Kurdish intellectual and professor Izzadin Mustafa Rasul; French journalists Chris Kutschera and his wife; Sunni clerics Ahmad Darvishi and Khalid Azizi; Austrian attorney Manfred Weidinger; members of the KDPI Mohamed Hassanpour, Rahim Kaderi, Merad, Azad, Abdullah, and others; Fatosh Güney, widow of Turkey's Kurdish film director Yilmaz Güney; and French intellectuals Gérard Chaliand, Juliette Minces, and Joyce Blau.

کارول لەو کەسانەی کە ژمارەیان دەگاتە ٣٥ و بەشێوەیەک یارمەتی‌یان داوە سوپاسی کردوون. لێرەدا لەگەل هەزاران تەزویری سەیرو سەرسوڕهێنەری مەلا عەبدوللا حەسەنزادە ئاشنادەبین کە لەوکتێبەدا کردوونی.

ئەو تەزویرانەی ئەو بەشە لە لاپەڕەی ١٥ی دەقەکوردیی‌یەکەوە دەست پێدەکەن:

١٦ - تەزویر لە لاپەڕەی ١٥ی پێداچوونەوەی دەقە کوردیی‌یەکەدا،

نووسەری کتێبەکە لە لاپەڕەی ژمارەی xiii هێلی ٢٣ ی دەقی ئیگلیزیی کتێبەکە لە ژێر سەر ناوی " سوپاس و پێزانین لە دووکەس بەو ناوانە:

١- Jalil Gadani, جەلیل گادانی' ٢- Abdullah Hassanzadeh عبدالله حسن‌زادە لە دێری ٢٣ ی دەقە ئینگلیزیی‌یەکەدا سوپاسیان لێکراوە. کارۆل پرۆن هوبێر لە دەقە ئینگلیزیی‌یەکەدا ناوی جەلیل گادانیی بەر لە ناوی مەلا عەبدللا نووسیوە. بروانە دەقە ئینگلیزیی‌یەکە لەو وێنەیەی سەرەوە!

کارۆل پرۆن هوبێر لە دەقە ئینگلیزیی‌یەکەدا نووسیویە:

سـوپاس بـۆ جـەلیل گـادانی، سیاسـەتقانی کـورد؛ [سـوپاس] بۆعەبـدوللا حەسـەنزادە، دۆسـت و هاوکاری نزیکی قاسملوو."!

بـەلام مـەلا عەبـدوللا حەسـەنزادە(ئیـدیتۆر) ئـەو سـوپاس لێکردنـەی نووسـەر و هێنـانی نـاوی خـۆی لـە تەنیشـت جـەلیل گـادانی پـێ کـەم بـووە و جـەلیل گـادانی بەشـیاوی ئـەوە نـەزانیوە ناوەکـەی لـە تەنیشـت نـاوی مـەلا عەبـدوللا حەسـەنزادە بـێ. لەبـەر ئەوە،لـە پێداچوونـەوەی وەرگێـردراوە کوردییەکـەی ئـەو کتێبـەدا جێگـەی ناوەکـەی خـۆی گۆریـوە و ١٧ هێـل بـەرەو خـوارتر لـە ناوەکـەی جەلیل گادانی ، ناوی خۆی نووسیوە.

حسـەنزادە لـەو شـوێنە تازەیـەدا لەقـەولی نووسـەری کتێبەکـە(کـارۆل پـرون هـوێتر)ەوە، لـە پێداچوونـەوەی دەقـە کوردییەکـەی دا، تـەزویرێکی سـەیر و سـەمەرەی چاوەڕوواننـەکراوی کـردووە. حسـەنزادە لـە زمـانی نووسـەری کتێبەکـەوە، بـەخۆیدا هـەڵگوتووە، سوپاسـی لـەخۆی کـردووە و نووووسیویە:

" سوپاسـی تایـەتیم هەیـە بـۆ مامۆسـتا عبـداللا حەسـەن زادە، دۆسـت و هاوکـاری نیزیکـی قاسملوو

بۆ پێداچوونەوە یەکجار وردبینانەو تاقەتپروکێنەکەی بە دەستنووسەکەدا" !!

بروانـە دەقـە ئینگلیزییەکـە لـە لاپـەرە xiiiهێلـی ٢٣ هـەروەها بروانـە لاپـەڕەی ١٥ی پـاراگرافی شـەش هێلی ٢٢ ی دەقە کوردییەکە لە پێداچوونەوەکەی مەلا عەبدوللا حەسەنزادەدا!

"سوپاسـی تایـەتیم هەیـە بـۆ مامۆسـتا عەبـدوللا حەسـەنزادە،" دۆسـت و هاوکـاری نیزیکـی قاسملوو."

بۆ "پێداچوونەوە یەکجار وردبینانەو تاقەتپرووکێنەکەی بە دەستنووسەکەدا."

ئـەوەی کـە بـە ڕەنگـی زەرد نیشـاندراوە وخـەتی لـەژێردا کێشـراوە، تزویرکراوەکەیـە کـە لـە پـاراگرافی ٦ ی لاپـەڕەی ١٥ ی دەقـە کوردییەکـەدا مـەلا عەبـدوللا لـە قـەولی نووسـەری کتێبەکەوە لۆخۆی نووسیوە. بروانە وێنەی ئەو دوو دەقە لە لاپەڕەی ژێرەوەدا.

لـە دەقـە ئینگلیزییەکـەدا تـەنیا ئـەو دێـڕە نووسـراوە:" سـوپاس بـۆ عبـدالله حسـن زادە دۆسـت و هاوکـاری نیزیکـی قاسـملوو. " ئـەوەش دەقـە ئینگلیزییەکەیـەتی لە خوارەوە.

Kurdish politician Jalil Gadani; Abdulla Hassan zadeh, Ghassemlou 's friend and close collaborator.

بروانە دەقە ئینگلیزییەکە لە خوارەوە بۆ سەرێ لە هێڵی هەشتەمدا !

١٧– لـە لاپـەڕەی xiv ١٤ – دەقەئینگلیزییەکـە ئـاخری پـاراگرافی ٦ هیلـی ٢٦-٢٧نووسـەر (کـارۆل پـرون هـوێتر) لـە سـێ کەسـی دیکـە بـەو ناوانـە سوپاسـی کردووە :

یەکـەم : لـە " سـاڵح لـە ئەنسـتیتۆی کـورد لـە پـاریس بـۆ پشـکنینی وێنـەکان، بـۆ یارمـەتیی بـەردەوامی نـاوبراو بـۆ ڕێـک و پێـک کردنـی ڕۆژژمێـری ڕوداوەکـانو

خـــۆراگریی و دڵفراوانییەکـــەی بـــۆ کـــۆنترۆڵ کردنـــی زانیاریـــەکان. سوپاســـی کردوە.

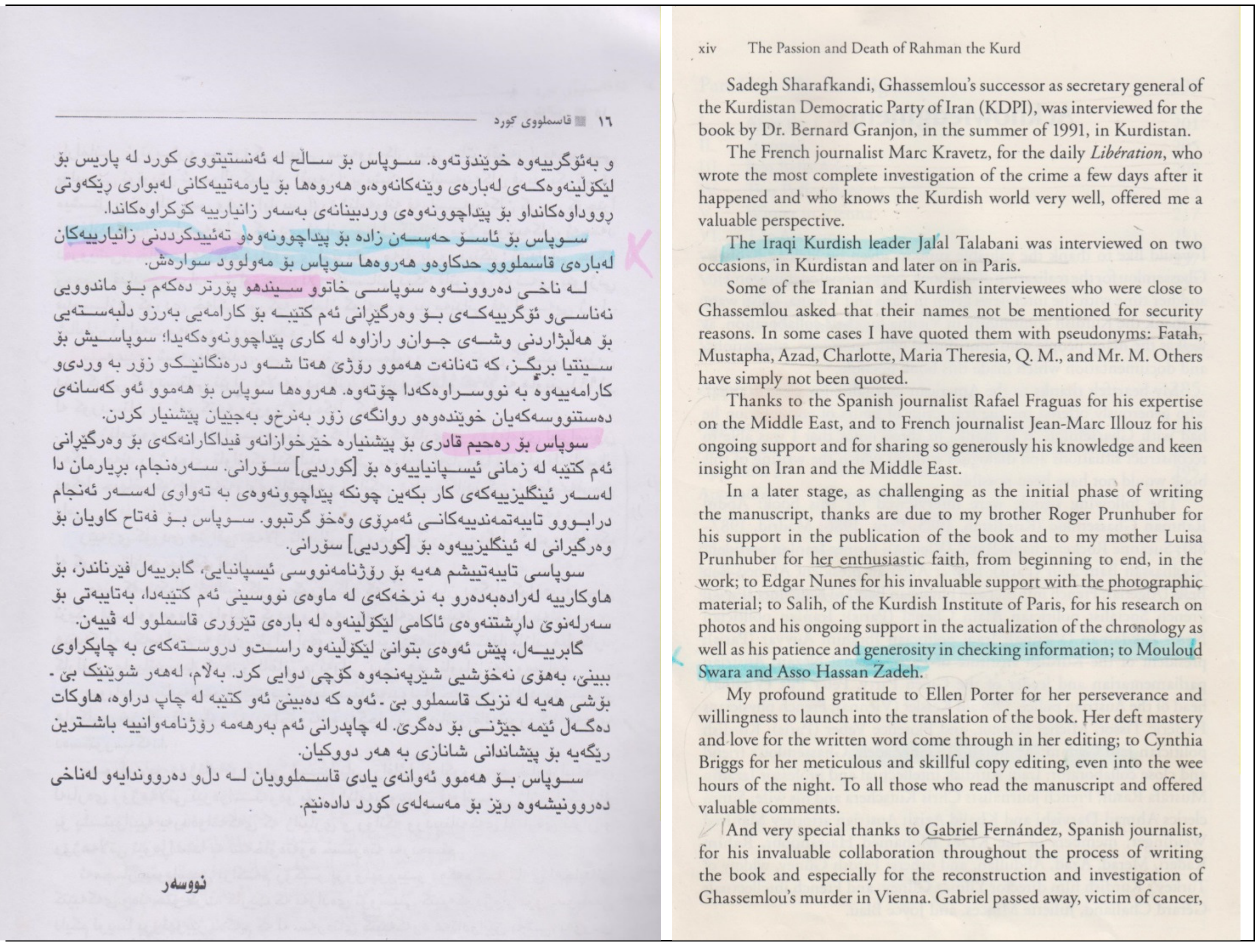

و بەئۆگرییەوە خوێندۆتەوە. سوپاس بۆ ساڵح لە ئەنستیتووی کورد لە پاریس بۆ لێکۆڵینەوەکەی لەبارەی وێنەکانەوە،و هەروەها بۆ یارمەتییەکانی لەبواری ڕیکەوتی ڕووداوەکانداو بۆ پێداچوونەوەی وردبینانەی بەسەر زانیارییە کۆکراوەکاندا.

سوپاس بۆ ئاسۆ حەسەن زادە بۆ پێداچوونەوەو تەئییدکردنی زانیارییەکان لەبارەی قاسملووو حدکاوەو هەروەها سوپاس بۆ مەولوود سوارەش.

لە ناخی دەروونەوە سوپاسی خاتوو سیندهو پۆرتر دەکەم بۆ ماندوویی نەناسیو ئۆگرییەکەی بۆ وەرگێڕانی ئەم کتێبە بۆ کارامەیی بەرزو دڵبەستەیی بۆ هەڵبژاردنی وشەی جوانو رازاوە لە کاری پێداچوونەوەکەیدا؛ سوپاسیش بۆ سینتیا بریگز، کە تەنانەت هەموو رۆژێ هەتا شەو درەنگانێکو زۆر بە وردیو کارامەییەوە بە نووسراوەکەدا چۆتەوە. هەروەها سوپاس بۆ هەموو ئەو کەسانەی دەستنووسەکەیان خوێندەوەو روانگەی زۆر بەنرخو بەجێیان پێشنیار کردن.

سوپاس بۆ رەحیم قادری بۆ پێشنیارە خێرخوازانەو فیداکارانەکەی بۆ وەرگێڕانی ئەم کتێبە لە زمانی ئیسپانیاییەوە بۆ [کوردیی] سۆرانی. سەرەنجام، بڕیارمان دا لەسەر ئینگلیزییەکەی کار بکەین چونکە پێداچوونەوەی بە تەواوی لەسەر ئەنجام درابووو تایبەتمەندییەکانی ئەمڕۆی وەخۆ گرتبوو. سوپاس بۆ فەتاح کاویان بۆ وەرگیرانی لە ئینگلیزییەوە بۆ [کوردیی] سۆرانی.

سوپاسی تایبەتییشم هەیە بۆ رۆژنامەنووسی ئیسپانیایی، گابرییەل فێرناندز، بۆ هاوکارییە لەرادەبەدەرو بە نرخەکەی لە ماوەی نووسینی ئەم کتێبەدا، بەتایبەتی بۆ سەرلەنوێ دارشتنەوەی ئاکامی لێکۆڵینەوە لە بارەی تیرۆری قاسملوو لە ڤییەن.

گابرییەل، پێش ئەوەی بتوانێ لێکۆڵینەوە راستو دروستەکەی بە چاپکراوی ببینێ، بەهۆی نەخۆشیی شێرپەنجەوە کۆچی دوایی کرد. بەڵام، لەهەر شوێنێک بێ - بۆشی هەیە لە نزیک قاسملوو بێ - ئەوە کە دەبینێ ئەو کتێبە لە چاپ دراوە، هاوکات دەگەڵ ئێمە جێژنی بۆ دەگرێ. لە چاپدرانی ئەم بەرهەمە رۆژنامەوانییە باشترین رێگەیە بۆ پێشاندانی شانازی بە هەر دووکیان.

سوپاس بۆ هەموو ئەوانەی یادی قاسملوویان لە دڵو دەروونداپەو لەناخی دەروونیشەوە رێز بۆ مەسەلەی کورد دادەنێم.

نووسەر

Sadegh Sharafkandi, Ghassemlou's successor as secretary general of the Kurdistan Democratic Party of Iran (KDPI), was interviewed for the book by Dr. Bernard Granjon, in the summer of 1991, in Kurdistan.

The French journalist Marc Kravetz, for the daily *Libération*, who wrote the most complete investigation of the crime a few days after it happened and who knows the Kurdish world very well, offered me a valuable perspective.

The Iraqi Kurdish leader Jalal Talabani was interviewed on two occasions, in Kurdistan and later on in Paris.

Some of the Iranian and Kurdish interviewees who were close to Ghassemlou asked that their names not be mentioned for security reasons. In some cases I have quoted them with pseudonyms: Fatah, Mustapha, Azad, Charlotte, Maria Theresia, Q. M., and Mr. M. Others have simply not been quoted.

Thanks to the Spanish journalist Rafael Fraguas for his expertise on the Middle East, and to French journalist Jean-Marc Illouz for his ongoing support and for sharing so generously his knowledge and keen insight on Iran and the Middle East.

In a later stage, as challenging as the initial phase of writing the manuscript, thanks are due to my brother Roger Prunhuber for his support in the publication of the book and to my mother Luisa Prunhuber for her enthusiastic faith, from beginning to end, in the work; to Edgar Nunes for his invaluable support with the photographic material; to Salih, of the Kurdish Institute of Paris, for his research on photos and his ongoing support in the actualization of the chronology as well as his patience and generosity in checking information; to Mouloud Swara and Asso Hassan Zadeh.

My profound gratitude to Ellen Porter for her perseverance and willingness to launch into the translation of the book. Her deft mastery and love for the written word come through in her editing; to Cynthia Briggs for her meticulous and skillful copy editing, even into the wee hours of the night. To all those who read the manuscript and offered valuable comments.

And very special thanks to Gabriel Fernández, Spanish journalist, for his invaluable collaboration throughout the process of writing the book and especially for the reconstruction and investigation of Ghassemlou's murder in Vienna. Gabriel passed away, victim of cancer,

کـارۆل لـەدوای ئـەو سوپاسـوێژییـیە لـە سـاڵح، نـاوی دوو کەسـی دیکەشـی نووسـیوە کـە یـەکیان مەولود سوارە و ئەوی دیکە ئاسۆ حسن‌زادە، کوری مەلا عەبدوللا حەسەن‌زادەیە.

نووسەرلە ئاخری پاراگرافی ٦ ی لاپەرەی xiv بێ ئەوە مەعلومی کردبێ کە بۆچی و لەبەرچی لە مەولود سوارە وئاسۆ حسن‌زادە سپاسی کردووە .تەنیا سوپاسێکی ئیشک و برینگی لێکردوون و تەواوو بەم شێوەیە نووسیویە:

Thanks …to Salih , of the Kurdish Institute of Paris, for his research on photos and his ongoing support in the actualization of the chronology as well as his patience and generosity in checking information; to Mouloud Sware and Asso Hassan Zade.

وەرگێردراوی ئەو سێ هێڵەبە کوردیی لە خوارەوە بخوێنەوە :

سوپاس بۆ سالح ، له ئەنستیتۆی کورد له پاریس، بۆ بەدواداچوونی وێنەکان، یارمەتیی‌بەردەوامی بۆ رێک و پێک کردنی رێکەوتی رووداوەکان، خۆراگریی و دڵفراوانیی‌یەکەی بۆ کۆنترۆڵ کردنی زانیاریی‌یەکان; هەروەها سوپاس بۆ مەولود سوارە و ئاسۆ حسن‌زادە. بروانە دەقە ئینگلیزیی‌یەکە کە لە سەرەوە نووسراوە.

مەلا عەبدوللا حەسەن‌زادە ئەو نووسراوەیەی نووسەری کتێبەکەی بەم شێوەیە لە پێداچوونەوەکەی خۆیدا گۆریوەو بە قەولێ خۆی "تەزویرێکی تاقەتپرووکێنی" دیکەشی بۆ کورەکەی خۆی کردووە. مەلا عەبدوللا لە قەولی کارۆل پرون هوبێرەوە و لە پاراگرافی‌دووی لاپەڕەی ١٦ پێداچوونەوەکەی‌دا بەم شێوەیە بە ئاسوی کوری دا هەڵگوتووە:

"سوپاس بۆ ئاسۆ حەسەن زادە بۆ پێداچوونەوە و تەییدکردنی زانیاریی‌یەکان لە بارەی قاسملووو حدکا وە" هەروەها سوپاس بۆ مەولود سوارەش.’

حەسەن‌زادە لەو تەزویرەدا کە بۆ ئاسۆی کوری کردووە،مەولود سوارەی بێبەش کردووە.

’لەنووسراوەکەی کارۆل‌دا تەنیا ئەو تاقە وشەیە بۆ هەرکام لەو دوو کەسە (ئاسۆ حەسەن‌زادە و مەولود سوارە نووسراوە :" سوپاس بۆ مەولود سوارە و ئاسۆحسن‌زادە " ئاو بێنە و دەستان بشۆ!

insight on Iran and the Middle East.

In a later stage, as challenging as the initial phase of writing the manuscript, thanks are due to my brother Roger Prunhuber for his support in the publication of the book and to my mother Luisa Prunhuber for her enthusiastic faith, from beginning to end, in the work; to Edgar Nunes for his invaluable support with the photographic material; to Salih, of the Kurdish Institute of Paris, for his research on photos and his ongoing support in the actualization of the chronology as well as his patience and generosity in checking information; to Mouloud Swara and Asso Hassan Zadeh.

١٦ ▩ قاسملووی کورد

و بەئۆگرییەوە خوێندۆتەوە. سوپاس بۆ سالّح لە ئەنستیتووی کورد لە پاریس بۆ لێکۆڵینەوەکەی لەبارەی وێنەکانەوە،و هەروەها بۆ یارمەتییەکانی لەبواری ڕێکەوتی ڕووداوەکانداو بۆ پێداچوونەوەی وردبینانەی بەسەر زانیارییە کۆکراوەکاندا.

سوپاس بۆ ئاسۆ حەسەن زادە بۆ پێداچوونەوەو تەئییدکردنی زانیارییەکان لەبارەی قاسملووو حدکاوەو هەروەها سوپاس بۆ مەولوود سوارەش.

لە ناخی دەروونەوە سوپاسی خاتوو سیندهو یۆرتر دەکەم بۆ ماندوویی

ئەو تەزویرانەی کە لێرەدا کراون لە زانستی مافەکاندا ئەمارەی حقوقیی بە هێز، قبووڵکراوو وێچوو بۆ سەلماندنی تاوانگەلی دیکەن کە حەسەن‌زادەو تیمەکەی دژ بە حدکا،رێبەران و ئەندامانی حدکا لە باشوری کوردستان کردوویانن. بۆ مانەوەی خۆیان لەو قژلە و وەرگرتنی جیرە و نەفەقەو سەیارەی دزێتیی لە تەنزیمەکەی تالەبانیی سەدان ئەندامی حدکایان بەکوشتداوە و لە کۆروکۆمەلە مافپارێزە جیهانیی‌یەکانیان شاردووەتەوە. پەروەندەی رێبەرانی حدکایان خستووەتە ژێربەرەو پارووییان لەسەر سفرەی ئیعتیباری ئەوان لێ‌باداوە و بەم جۆرە بەڵگەنامەکانیان بۆ ئەو جینایەتانە

تـەزویرکردووە. ئامـاری تێرۆرکراوانـی حـدکا بـە هاوکـاریی ئەنـدامانی دڵسـۆزی کـورد و وەفـادار بـە پرنسـیپەکانی ئینسـانیی و ئەوانـەی کـە رەفتـاری داعشـیی ئاکاریـان وەلانـاوە لـە هەرسـێ بەشـەکەدا بـە وەبـەرچاوگرتنی بەشـێک لـە رۆژنامـەکانی لـە کوردسـتان ئۆرگـانی حـدکا کـە لـە پتـەیان دەرچـووە و سـەردەمێک چاپیـان کـردوون و ئێسـتا شـاردوویاننەوە، لەدەرفـەتێکی گونجـاودا دەخەینـە بـەرچاوی کـۆرو کۆمەڵـە مافپارێزەکـانی جیهـان و خـەڵکی کورد.

Présomption absolues ou irréfragables" Juris et de Jure

هەڵوێسـتی هاورێکـانی مـەلا عەبـدوللا دوای خوێندنـەوەی ئـەو بەڵگەنامانـەش سەرنجراکێش دەبێ.

ئەوهاوکارانـەی مـەلا عەبـدوللاو ئەنـدامانی تەنزیمەکـەی ناچـارن لەمـەر ئـەو تەزویرانـەی کـە حەسـەنزادە کردوونـی وەدەنـگ بـێن. بێـدەنگیی هاوکارەکـانی بـە مانـای شـەریکە تاوانیی‌ئەوانیشـە.

بـا ئێمـە بـەرەو پـێش تـر بچـین و بـزانین ئـاخۆ ئـەوەی حسـنزادەکردوویـە لەگـەڵ پرەنسـیپە ئینسـانیی، نەتـەوەیی، ئـایینیی، ئـەخلاقیی و سیاسـیی‌یەکان بـۆرە خزمایەتییـەکیان هەیە؟!

مـەلا عەبـدوللا حەسـەنزادە چەشـنی ئـەو سوپاسـوێژیی‌یەی بـۆ کورەکـەی لـە قـەولی نووسـەرەوە لـە لاپـەرەی ١٦ دەقەکوردیی‌یەکـە دا بۆکەسـێکی دیکـەش بـە نـاوی "رحـیم قـادری" نووسـیوە کـە لـە دەقـە ئینگلیزیی‌یەکـەی کتێبەکـەی کـارۆلدا ئـەو نـاوە وجـودی نی‌یـە. پروانـە دەقـی ئینگلیزیـی کتێبەکـەی خولیـاو مـەرگی رەحمـانی کـورد خولیـای کوردسـتان لاپـەرەی xiii. نـاوی رحـیم قـادری لـە ریـزی ئـەو کەسـانەدا نـەبووە کـە کـارۆل سوپاسـی لێکـردوون. بـەلام تەزویرکراوەکـەی لـە کوردیی‌یەکـەدا بـەرچاوەو لـەپاراگرافی ٣ لەخوارەوەدا ببینە!

نووسینی وشەی "نووسـەر" لە کۆتایی سوپاس و پێزانین لە دەقە کوردیی‌یەکەدا

١٨- عەبـدوللا حسـنزادە لـە کۆتـایی ئـەو سپاسـوێژیی‌یە لـە خـۆی و لـە کورەکـەی و رەحیم قادریی بە ئەمانەتەوە وشەی "نووسـەری" لە ئاخری سوپاسنامەکەدا نووسیوە.

کەسانێک کە لەئۆردوگای پانەبەرانی تەنزیمەکەی تالەبانیی دەژین وبۆ خوێندنەوەی دەقی ئینگلیزیی ئەوکتێبە کە مەلا عەبدوللا پێیداچووەتەوە گرفتێکیان هەبێ دەتوانن لە ئێدیتۆری ئەو کتێبە پرسیار بکەن!!

و بەئۆگرییەوە خوێندۆتەوە. سوپاس بۆ سالّح لە ئەنستیتووی کورد لە پاریس بۆ لێکۆڵینەوەکەی لەبارەی وێنەکانەوە،و هەروەها بۆ یارمەتییەکانی لەبواری ڕێکەوتی ڕووداوەکانداو بۆ پێداچوونەوەی وردبینانەی بەسەر زانیارییە کۆکراوەکاندا.
سوپاس بۆ ئاسۆ حەسەن زادە بۆ پێداچوونەوەو تەئییدکردنی زانیارییەکان لەبارەی قاسملووو حدکاوەو هەروەها سوپاس بۆ مەولوود سوارەش.
لە ناخی دەروونەوە سوپاسی خاتوو سیندهو پۆرتر دەکەم بۆ ماندوویی نەناسیو ئۆگرییەکەی بۆ وەرگێڕانی ئەم کتێبە بۆ کارامەیی بەرزو دڵبەستەیی بۆ هەڵبژاردنی وشەی جوانو رازاوە لە کاری پێداچوونەوەکەیدا؛ سوپاسیش بۆ سینتیا بریگز، کە تەنانەت هەموو رۆژێ هەتا شەو درەنگانێکو زۆر بە وردیو کارامەییەوە بە نووسراوەکەدا چۆتەوە. هەروەها سوپاس بۆ هەموو ئەو کەسانەی دەستنووسەکەیان خوێندەوەو روانگەی زۆر بەنرخو بەجێیان پێشنیار کردن.
سوپاس بۆ ڕەحیم قادری بۆ پێشنیارە خێرخوازانەو فیداکارانەکەی بۆ وەرگێڕانی ئەم کتێبە لە زمانی ئیسپانیاییەوە بۆ [کوردیی] سۆرانی. سەرەنجام، بڕیارمان دا لەسەر ئینگلیزییەکەی کار بکەین چونکە پێداچوونەوەی بە تەواوی لەسەر ئەنجام درابووو تایبەتمەندییەکانی ئەمڕۆی وەخۆ گرتبوو. سوپاس بۆ فەتاح کاویان بۆ وەرگیرانی لە ئینگلیزییەوە بۆ [کوردیی] سۆرانی.
سوپاسی تایبەتییشم هەیە بۆ رۆژنامەنووسی ئیسپانیایی، گابرییەل فیرناندز، بۆ هاوکارییە لەرادەبەدەرو بە نرخەکەی لە ماوەی نووسینی ئەم کتێبەدا، بەتایبەتی بۆ سەرلەنوێ دارشتنەوەی ئاکامی لێکۆڵینەوە لە بارەی تیرۆری قاسملوو لە ڤییەن.
گابرییەل، پێش ئەوەی بتوانێ لێکۆڵینەوە راستو دروستەکەی بە چاپکراوی ببینێ، بەهۆی نەخۆشیی شێرپەنجەوە کۆچی دوایی کرد. بەڵام، لەهەر شوێنێک بێ - بۆشی هەیە لە نزیک قاسملوو بێ - ئەوە کە دەبینێ ئەو کتێبە لە چاپ دراوە، هاوکات دەگەڵ ئێمە جێژنی بۆ دەگرێ. لە چاپدرانی ئەم بەرهەمە رۆژنامەوانییە باشترین ڕێگەیە بۆ پێشاندانی شانازی بە هەر دووکیان.
سوپاس بۆ هەموو ئەوانەی یادی قاسملوویان لە دڵو دەروونداو لەناخی دەروونیشەوە ڕێز بۆ مەسەلەی کورد دادەنێم.

نووسەر

Sadegh Sharafkandi, Ghassemlou's successor as secretary general of the Kurdistan Democratic Party of Iran (KDPI), was interviewed for the book by Dr. Bernard Granjon, in the summer of 1991, in Kurdistan.

The French journalist Marc Kravetz, for the daily *Libération*, who wrote the most complete investigation of the crime a few days after it happened and who knows the Kurdish world very well, offered me a valuable perspective.

The Iraqi Kurdish leader Jalal Talabani was interviewed on two occasions, in Kurdistan and later on in Paris.

Some of the Iranian and Kurdish interviewees who were close to Ghassemlou asked that their names not be mentioned for security reasons. In some cases I have quoted them with pseudonyms: Fatah, Mustapha, Azad, Charlotte, Maria Theresia, Q. M., and Mr. M. Others have simply not been quoted.

Thanks to the Spanish journalist Rafael Fraguas for his expertise on the Middle East, and to French journalist Jean-Marc Illouz for his ongoing support and for sharing so generously his knowledge and keen insight on Iran and the Middle East.

In a later stage, as challenging as the initial phase of writing the manuscript, thanks are due to my brother Roger Prunhuber for his support in the publication of the book and to my mother Luisa Prunhuber for her enthusiastic faith, from beginning to end, in the work; to Edgar Nunes for his invaluable support with the photographic material; to Salih, of the Kurdish Institute of Paris, for his research on photos and his ongoing support in the actualization of the chronology as well as his patience and generosity in checking information; to Mouloud Swara and Asso Hassan Zadeh.

My profound gratitude to Ellen Porter for her perseverance and willingness to launch into the translation of the book. Her deft mastery and love for the written word come through in her editing; to Cynthia Briggs for her meticulous and skillful copy editing, even into the wee hours of the night. To all those who read the manuscript and offered valuable comments.

And very special thanks to Gabriel Fernández, Spanish journalist, for his invaluable collaboration throughout the process of writing the book and especially for the reconstruction and investigation of Ghassemlou's murder in Vienna. Gabriel passed away, victim of cancer,

Introduction

١٩- ناوەرۆکی لاپەڕەی xxv دەقی ئینگلیزیی کتێبەکەی کارۆل پرۆن هۆبێر کە لە ژێر سەردێری Introduction لەلایەن مەلا عەبدوللاوە بە دەروازە ماناکراوەتەوە، لەگەل ناوەرۆکی دەقە کوردیی‌یەکەدا کە مەلا عەبدوللا لەو بەشەی ترینجاندووە و پێی‌داچووەتەوە لێک جیاوازن. نازانرێ کە "ئێدیتۆر"ی ئەو کتێبە ئەو بابەتەی لە کوێ وەرگرتووە و لێرەی ئاخنیوە !

وشەی دەروازە، وەرگێردراوی وشەی"باب" ی عەرەبی‌یە. حسەن‌زادە ئەوەی لە بری وشەی " پێشەکیی " Introductionو " پێشبار و "دیباچە" ... بەکارهێناوە کە لەوەرگێرانی دەقەکوردیی‌یەکەی قانونی ئەساسیی عێراقدا کەڵکی لێوەرگیرابوو.

وشەیIntroduction بە مانای پێشەکیی،سەرەتا و دیباچە و پێش‌وتە لە کوردیی‌دا ناسراون، بەلام بۆ وشەی دەروازە جێ نەکەوتووە. حسەن‌زادە بۆ ئەوە خوێنەری کورد لەو

تەزویرەی کە لەو شوێنەدا کە کردوویە کەس ئاگادار نەبێ وشەی دەروازەی لەبری پێشەکیی Introduction داناوە.

٢٠- دوو دێری ئاخری لاپەرەی ٢٠ی دەقە کوردیی‌یەکە، وەرگێڕدراوی لاپەڕەی xxvبیست و پێنجی دەقە ئینگلیزیی‌یەکەیە کە لە هێلی یەکەم دا نووسراوە. واتە جێگۆرکێێ پێکراوە.

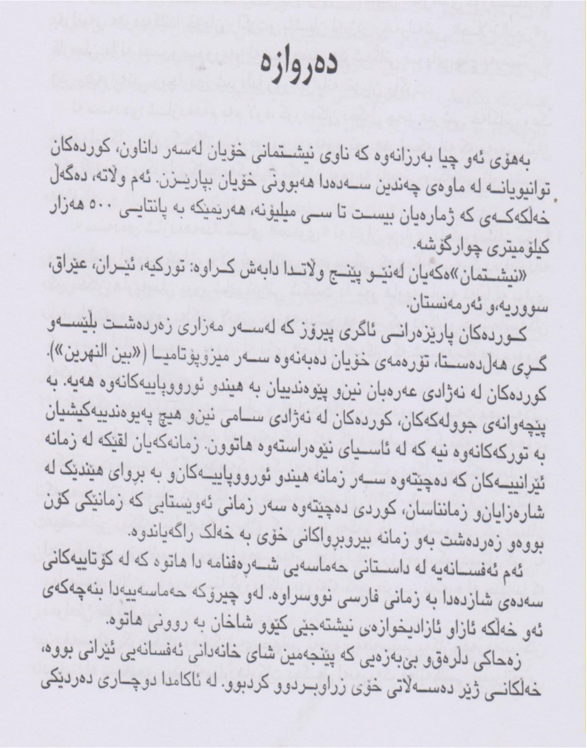

دەروازە

بەهۆی ئەو چیا بەرزانەوە کە ناوی نیشتمانی خۆیان لەسەر داناون، کوردەکان توانیویانە لە ماوەی چەندین سەدەدا هەبوونی خۆیان بپاریزن. ئەم وڵاتە، دەگەڵ خەڵکەکەی کە ژمارەیان بیست تا سی میلیۆنە، هەریمیکە بە پانتایی ٥٠٠ هەزار کیلۆمیتری چوارگۆشە.

«نیشتمان»ەکەیان لەنێو پێنج وڵاتدا دابەش کراوە: تورکیە، ئیران، عێراق، سووریە،و ئەرمەنستان.

کوردەکان پاریزەرانی ئاگری پیرۆز کە لەسەر مەزاری زەردەشت بلێسەو گڕی هەڵدەستا، تۆرەمەی خۆیان دەبەنەوە سەر میزۆپۆتامیا («بین النهرین»). کوردەکان لە نەژادی عەرەبان نین‌و پێوەندییان بە هیندو ئوروپاییەکانەوە هەیە. بە پێچەوانەی جوولەکەکان، کوردەکان لە نەژادی سامی نین‌و هیچ پەیوەندییەکیشیان بە تورکەکانەوە نیە کە لە ئاسیای نێوەراستەوە هاتوون. زمانەکەیان لقێکە لە زمانە ئێرانییەکان کە دەچێتەوە سەر زمانە هیندو ئورووپاییەکان‌و بە بڕوای هێندێک لە شارەزایان‌و زمانناسان، کوردی دەچێتەوە سەر زمانی ئەویستایی کە زمانێکی کۆن بووەو زەردەشت بەو زمانە بیروبڕواکانی خۆی بە خەڵک ڕاگەیاندوە.

ئەم ئەفسانەیە لە داستانی حەماسەیی شەرەفنامە دا هاتوە کە لە کۆتاییەکانی سەدەی شازدەدا بە زمانی فارسی نووسراوە. لەو چیرۆکە حەماسەییەدا بنەچەکەی ئەو خەڵکە ئازاو ئازادیخوازەی نیشتەجێی کێوو شاخان بە روونی هاتوە.

زەحاکی دڵرەق‌و بێ‌بەزەیی کە پێنجەمین شای خانەدانی ئەفسانەیی ئێرانی بووە، خەڵکانی ژێر دەسەڵاتی خۆی زراوبردوو کردبوو. لە ئاکامدا دوچاری دەردێکی

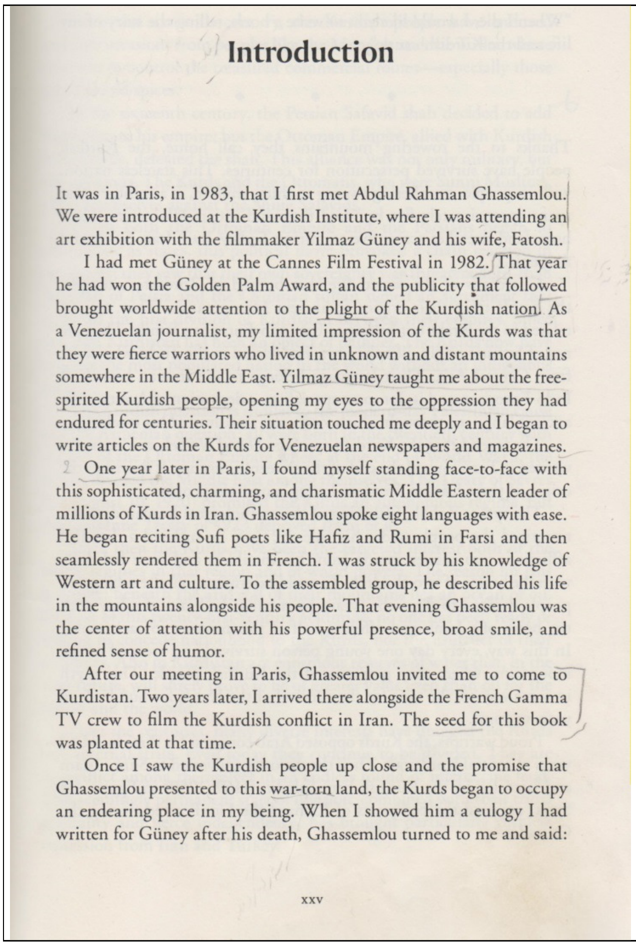

Introduction

It was in Paris, in 1983, that I first met Abdul Rahman Ghassemlou. We were introduced at the Kurdish Institute, where I was attending an art exhibition with the filmmaker Yilmaz Güney and his wife, Fatosh.

I had met Güney at the Cannes Film Festival in 1982. That year he had won the Golden Palm Award, and the publicity that followed brought worldwide attention to the plight of the Kurdish nation. As a Venezuelan journalist, my limited impression of the Kurds was that they were fierce warriors who lived in unknown and distant mountains somewhere in the Middle East. Yilmaz Güney taught me about the free-spirited Kurdish people, opening my eyes to the oppression they had endured for centuries. Their situation touched me deeply and I began to write articles on the Kurds for Venezuelan newspapers and magazines.

One year later in Paris, I found myself standing face-to-face with this sophisticated, charming, and charismatic Middle Eastern leader of millions of Kurds in Iran. Ghassemlou spoke eight languages with ease. He began reciting Sufi poets like Hafiz and Rumi in Farsi and then seamlessly rendered them in French. I was struck by his knowledge of Western art and culture. To the assembled group, he described his life in the mountains alongside his people. That evening Ghassemlou was the center of attention with his powerful presence, broad smile, and refined sense of humor.

After our meeting in Paris, Ghassemlou invited me to come to Kurdistan. Two years later, I arrived there alongside the French Gamma TV crew to film the Kurdish conflict in Iran. The seed for this book was planted at that time.

Once I saw the Kurdish people up close and the promise that Ghassemlou presented to this war-torn land, the Kurds began to occupy an endearing place in my being. When I showed him a eulogy I had written for Güney after his death, Ghassemlou turned to me and said:

xxv

٢١-لاپەرەیxxvی دەقی ئینگلیزیی کتێبەکە '(سەردێری دەروازە") و لاپەرەی ١٧ دەقەکوردیی‌یەکە، باسی کەسایەتیی د.قاسملوو یلماز گونەی بوون کە قرتێندراون و بردراونەتە ئاخری لاپەرەی ٢٠و تاکۆتایی‌یەکەی بە دەستتێوەردانێکەوە نووسراون. دەربرینی مەبەستی ئێدیتۆر بۆ ئەوهەموو تەزویرە کە کردوونی پێشتر لەلایەن نووسەری ئەو لێکۆڵینەوەیەوە نووسراوە. چاوەرووان دەبین خۆی باس لەو هەموو وشەکوژیی‌یە بکا. لە ئێستاوە ئەو مەسەلەیە ئاشکرایە کە ناوبراو چەندەی باسی کوشتاری ئەندامانی حدکا کە بە هاوکاریی خۆی لەگەل ئیتیلاعاتی سپاو زانیاریی ینک کردووە هەر ئەوەندەش باسی ئەو تەزویرانەدەکا کە لە پێداچوونەوەی خۆیدا بە دەقەکەی کاویان دا کردوونی. هەر بەو جۆرە کە پێنج لاپەڕەی سەرەتای کتێبی خولیاو مەرگی رەحمانی کورد خولیای کوردستانی سانسۆر کردن.

مەلا عەبدوللا نووسراوەکەی کارۆلی بە جۆرێک شێواندووە کە کەس سەری لێدەرنەکا. تێکەڵو پێکەڵێکی سەیرو سەمەرەیە. خۆی گوتەنی: بەراستی تەزویرێکی "تاقەتپرووکێن" ی تێدا کردووە.

٢٢ -بەشی یەکەم تاوانە گەورەکە لاپەرەی ٢٤ی پێداچوونەوە

لە دەقی ئینگلیزیی کتێبەکەدا باس لە جینایەت(The Crime) کراوە بێ ئەوە نووسەر پەسنی گەورەو پچووکی بۆ تاوانەکە وەبەرچاو گرتبێ.

برگەی یەکەم چاوپێکەوتن لە ڤییەن

٢٣- سێ خەتی پاراگرافی ئاخری لاپەرەی ٣ برگەی ١ دەقی ئینگلیزیی(چاوپێکەوتن لە ڤییەن) لە لاپەرەی ٢٥ لە دەقە کوردییەکەدا قرتێندراون: بروانە دەقە سانسۆرکراوەکە و وەرگێردراوەکەی!

Charlotte had already prepared breakfast by the time the guests get up. The dark –haired, blue eyed Viennese woman and her husband Azad, worshiped their soft mannered and gracious guest who appeared, as often and as suddenly as he would disappear from their lives.

وەرگێردراوە سانسۆرکراوەکە لە خوارەوە بخوێنەوە!

"ئەو خانمە موو بۆرە، چاوکاڵە، ڤیەنییە و ئازادی مێردی، ئەو میوانە دڵۆڤان و نەرم و نیان رەفتارەیان دەپەرست کە زۆرجار خۆی نیشاندەدان و کتوپر لە ژیانی ئەوان ئاوا دەبوو."

مەلا عەبدوللا حەسەنزادە ئەو دوو سێ دێرەی دەقە ئینگلیزییەکەی کە کراونە کوردیی قرتاندون. کاک فەتاح گوتەنی : "حیزبی دێموکرات حیزبی گولی بەخیلانە!" کەس نابێ نینۆکی هەبێ خۆی پێبخورێنێ." کەس نابێ قاسملووی خۆش بووێ چونکە خۆشەویستیی د.قاسملوو بە مانای دژایەتیی کردنی هاورێیانی خەیانەتکاری قاسملووە. لەو رووەوە عەبدوللا حەسەنزادە دەبێ ببێ بە ئێدیتۆری کتێبێک کە جیا لە تەزویرکردنی هیچی دیکەی لێ نازانێ. بە ئەنقەست و بە مەبەستی سیاسیی سەرتاپای دەگۆری.چونکە بە ناوی رەحمانی کوردەوە نووسراوە و پەردەی لەسەر رومای جینایەتکارانی کۆماری ئیسلامیی و لایەنگرانی ئەو نیزامە داعشییمەسلەکە لاداوە.

٢٤-لە لاپەرەی ٧ ی دەقە ئینگلیزییەکە دا دوو هێڵی پاراگرافی ٧ ی دەقە کوردییەکەی لاپەرەی ٢٩ ئەو وشانەی کە رەنگی زەردیان پێوە دیارە سانسۆرکراون.

Thursday afternoon, while negotiating with the Iranian envoys, Abdul Rahman Ghassemlou was shot with three bullets and killed in a tranquil Viennese apartment.

مـەلا عەبـدوللا ئـەو وشـانەی کـە زەرد کـراون لـە دەقەکوردیی‌یەکـەدا قرتانـدونی. نـاوبراو نەیویسـتووە ئـەو ناردراوانـەی رفسـنجانی بـە تاوانبـار بناسـرێن و ویسـتوویە ئـەو تـەزویرە ژیرانەیە بۆ ئاخوندەکان بکا.

مانـای دوو دێرەکـە لـە دەقـە ئینگلیزیی‌یەکـەدا ئەوەیـە: دوانیـوەڕۆی پێـنج شـەممە، د.قاسـملوو لـەکاتی وتـوێژ لەگـەل وەفـدی ئێرانیی‌یـەکان لـە ئاپارتمـانێکی ئـارامی شـاری ڤییەن دا بە سێ گوللە کوژرا.

تێبینیـی : لـە لاپـەڕەی ٨ ی دەقـە ئینگلیزیی‌یەکـە پێناسـەیەک لـە فـازل رەسـول کـراوە کـە نادروسـتە. پێناسـەکەش بـە نـەقل لـە جـەلال تالـەبانیی کـراوە. نووسـەری کتێبەکـە ئـەو زانیاریی‌یەی لە تالەبانیی و بنێللا بیستووە و نووسیویە:

Fadil Rasul, an exiled Kurd from Iraq. Young and naïve, Rasul had been the intermediary between the Kurds and Iranians.

 ماناکـەی ئەوەیـە: فـازل رەسـول، کـوردێکی پەنابـەری عێراقـی بـوو. لاوو سـادەدڵ بـوو. مەلاعەبدوللا کردوویە بەدڵپاک. لەنێوان ئێرانیی‌یەکان و کوردەکاندا نێوبژیوان بوو."

کـارۆل پـرۆن هـوبێر هـیچ زانیـاریی‌یـەکی لەسـەر فـازل رەسـوڵ (فـازل مـەلا مـەحمود) نـەبووە، چونکـە زمـانی ئالمـانیی نـەزانیوە تـا لـەزانیاریی کـۆکراوەی دادوەرانـی پەروەندەکـە و پۆلیسـی دادوەریی و کتێبەکەی پیتر پیلچ کەڵک وەربگرێ و فازل بناسێ و بیناسێنێ.

ئـەوەی کـارۆل لەسـەر فـازل رەسـول نووسـیویە لـە تالـەبانیی و بنـێللا و مـەلا عەبـدوللە حسـن زادەی بیسـتووە. بەشـێک لەوانـەش سـەر بـە ئیتتیلاعـاتی سـپای پاسـداران و تـوواوە لـە ویلایەتی خومەینیی بوون.[1]

فـازل کەسـایەتیی‌یەک نـەبوو کـە بتـوانێ ببێتـە نـاوبژیوان. نـاوبراو لـە قۆنـاخی یەکـەمدا لـەمالی لایـەنگرێکی تالـەبانیی بـە نـاوی" خ.م. " لەڤییـەن، پاسـەوانـی صـحراودی و تالـەبانیی بـوو. بـۆ ئـەو ئەرکـەش لـە دوو دەمانچـەی جـەوازداری سـوزانەی ژنـی کـەڵکی وەرگرتبـوو. سـەرنج دان بـە هاوچەشـنیی و یەکسـانیی وتـەکانی تالـەبانیی و بنـێللا کـە کـارۆل ئامـاژەی پێکـردوون نیشـاندەدەن کـە تالـەبانیی و بنـێللا بـە هـۆی مـەلا عەبـدوللاوە دوای تێـرۆری د.شـەرەفکەندیی و رادانـی حـدکا بـۆ قژلەکـەی هەرمۆتـە لـە کۆیـە، فایـل و دۆسـیەی تێـرۆری د.قاسملوویان لە بەر دەست دابووە.

وشـەی   na ̀ive   کـە مـەلا عەبـدوللا بـە مانـای لاوو سـادەدلی نووسـیوە لـە زمـانی فەرەنسـیی‌دا بـۆ منـال و گـول بـەکار دەبـرێ و بـۆ گـەورە و بەسـاڵداچووان مانـای سـاویلکەدەدا. فـازل بـە پێچەوانـەی وتـەی مـەلا عەبـدوللاو بنـێللاو نـە سـادەدڵ بـووە نـە سـاویلکە. ئـەو کـە لـە بـەغـدا لەگـەل تالـەبانیی و نەوشـیروان مسـتەفا لـە دامەزرێنـەرانی کۆمەلـەبووە و لەگـەل سـەرانی ئیتتیلاعـات و بەنیسـەدر و بنـێللا لـە پێوەنـدیی‌کـاریی‌دابـووبێ

[1]- http://www.mediafire.com/view/q0ng3cr3svrh3uq/Lapery%203%20qrtaw%20E.jpg
http://www.mediafire.com/view/79kb30cai371cja/qrteendrawylaperey%20l.24u25%20kurdi.jpg

وچوارسـال و سـێمانگ لای حیزبـوللای لوبنـان بـۆ ئـەو کـارەی کـە ئینتیلاعـاتی سپاپێی‌ئەسـپارد بـوو راهێنـدرابێ، دەکـرێ بـە سـاویلکە و سـادەدڵ پێناسـە بکـرێ؟ بەوتـەی صـحرارودی و مـەلا عەبدوللاگوایـە فـازل رەسـوڵ "مامۆسـتای زانکـۆی ڤییـەن "بـووە.[ئـەو ئیدیعایـەی مـەلا عەبـدوللا وەکوبـاقی نووسـراوەکانی نـاوبراو بێ‌سـەرچاوەو نادروسـتە]. جیالـەوەش بـە وتـەی مـەلا عەبـدوللاو صـحرارودی گوایـە نـاوبراو چنـدین کتێبیـی بـە زمـانی ئالمـانیی و عـەرەبیی نووسیبوو.تائێسـتا کـەس چـاوی پێیـان نەکـەوتووە. تـۆبڵێی کەسـێکی ئـاوا رازیـی بـێ بیێتـە پاسـەوانی تالـەبانیی و صـحرارودیی؟ لەهـەرحال دا کەسـێکی ئـاوا بـە سـاویلکە نـاودێرکردن یـان بـە نـائیف و دڵپـاک پێناسـەکردن دوور لـە مـەنتیقی مامۆسـتا مـەلا عەبدوللا نی‌یە؟ بائەوەش لە ریزی ئەو سوپاسنامانەدابن کە پێشتر بڵاو کراونەوە.

٢٥--لاپـەرەێ ٧ ی دەقـە ئینگلیزیی‌یەکـە ئـاخر پـاراگرافی پـێش کۆتـایی لاپەرەکـە وەرگێردراوەکەی ناتەواوە.

تەرجەمەی دەقەکە ئەوەیە":

دوکتـور قاسـملوو دوانیـوەرۆی پێنجشـەممە لـە ئاپارتمـانێکی بێـدەنگ و ئـارامی شـاری ڤییـەن کە لەگەل نێردراوە سیاسیی‌یە ئێرانی‌یەکان خەریکی وتووێژ بوو بە سێ گوللە کوژرا.

لەپێداچوونەوەکەی مەلا عەبدوللا حەسەن‌زادەدا نووسراوە ":

دوانیـوەرۆی پێنجشـەممە، لـەکاتێکدا کـە دەگـەل نوێنـەرانی ئێـران خـەریکی وتـوێژ بـوو لـە ئاپارتمـانێکی شـاری ڤییـەن کەوتـە بـەر گـوللە و کـوژرا. مـەلا عەبـدوللا حەسـەن‌زادە نـاوی د.قاسـملووی لـەو دێـرەدا قرتانـدووە. ئەگـەر وشـەی" ئێرانیی‌یـەکان" ی لەگـەل نەبوایـە مـەلا عەبدوللا وشەی "قاسملووی" دەنووسـی.

٢٦ – بڕگەی دووهەم"سێهەمین پیاو" !

لە دەقە ئینگلیزیی‌یەکەدا <u>A Tired Man</u> نووسراوە.

ئـەو سـێ وشـەیە لـە دەقەکوردیی‌یەکـەدا بـە هەڵـە مانـا کراونـەوە. ماناکـەیان "پیـاوێکی مانـدوو" یـان پیـاوێکی شـەکەتە. وشـەی "سـێهەمین پیـاو" لـە بـرێ مرۆڤێکی ماندوو یان شەکەت داندراوە کە هەڵەیە.

مامۆستا کاویان ئەو وشەیەی بە Third Man خوێندووەتەوە.

ئەگـەر مـەلا عەبـدوللای "ئێـدیتۆر " زمـانی ئینگلیزیـی زانیبـا دەیتـوانی ئـەو هەڵەیـە راسـت بکاتـەوە. دەقەکەشـی فـام نـەکردووە. گرنـگ بـۆ ئـەو گـۆرینی واقعییـەت و پاکانەکردن بۆ تێرۆریستەکان و رازیی کردنی صحرارودی وتالەبانیی بووە.

٢٧ – سانسـۆری پـاراگرافی پێنجـی لاپـەرەی ١٠ دەقـی ئینگلیزیـی کتێبەکـەی خولیـاو مـەرگی رەحمـانی کـورد خولیـای کوردسـتان و لاپـەڕەی ٣٠و ٣١ دەقەکوردیی‌یەکە.

مەلا عەبدوللا حەسەنزادە بۆ ئەوە تاوانی هاوکارەکەی خۆی و نوێنەرەکەی تالەبانیی و هاودەستەکەی بنبێللا واتە فازل رەسول بشارێتەوە ئەم پاراگرافەی لاپەرەی دەی دەقە ئینگلیزیی‌یەکە لە پێداچوونەوەی بە دەقەکوردیی‌یەکەیدا سانسۆر کردووە.

دەقی سانسۆرکراولە کوردیی‌یەکەدا ئەوەیە:

Wednesday afternoon. The Venue for these new negotiations was the apartment at 5 Linkebahngasse made available by Fadil Rasul. Before the negotiation sessions began, presumably neither of the parties knew of the location nor the layout of the building.
That afternoon, Rasul separately picked up and delivered both Dr.Ghassemlou and the Iranian delegation to this venue. The first day of negotiations made no substantial headway, and the parties agreed to meet the next day.

لاپەرەی١٠ی دەقە ئینگلیزیی‌کە پاراگرافی ٥ و لەبەشە کوردیی‌یەکەدا لاپەڕی ٣١ پاراگرافی دووهەم باس لەوەدەکا کە: فازل رەسول واتە دۆستەکەی مەلا عەبدوللا حەسەنزادە شوێنی تایبەتیی بۆ بەڕیوەبردنی جینایەتەکان ئامادە کردبوو.

ئەوەی کە مەلا عەبدوللا حەسەنزادە تەزویری کردووە باسی ئەو شوێنەیە کە فازل رەسول بۆ کوشتنی د.قاسملوو عەبدوللا قادریی تەرخانی کردبوو. واتە ئاپارتمانی ژمارە پێنج لە گەڕەکی Linkebahngasse لە مەنتیقەی ٣ ی شاری ڤییەن. ئەو ئاپارتمانە هی‌رێناتە Renate واتە ژنە سیغەیی‌یەکەی فازل بوو[٩]. ئەو زانیاریی‌یە لە لاپەرەی ٣١٦ سەرچاوەکانی کتێبی خولیاو مەرگی رەحمانی کورد خولیای کوردستان، بە وەبەرچاوگرتنی نووسراوەکەی پیلچ لە کتێبی ئیسکۆرت بەرەو تاران و بەڵگەنامەکانی مافەکانی مرۆڤی سەر بە ئێرانیی‌یەکان نووسراوە.

ئەو ئاپارتمانەلەلایەن فازل رەسولەوە وەکو مالی تیمی بۆ ئەوانەی کە لە ولاتانی دیکەوە بۆ ڤییەنی دێنان کەڵکی لێوەر دەگرت.

ئەو شوێنەی کە فازل رەسوڵ بۆ کوشتنی د.قاسملوو و عەبدوللا قادریی ئازەر رێکی خستبوو، بۆ تێرۆریستەکان خویا بوو. صحرارودی و اجوادی ماوەیەک تێیدا ژیابوون. ئەوکاتانەی چوو بوونە هۆتێل، لەو هۆتێلانە مابوونەوە کە لەنزیک ئەو ئاپارتمانە بوون. لە هیچ هۆتێلێک لە شەوێک و دوو شەو زیاتر نەمابوونەوە. ئەوان لە هەموو کەلین و قوژبن و شەقام و فرۆشگە و وێستگەی قەتار، مەکدۆنالد، پۆستخانە و کیوسکی تەلەفۆنی ئەوبەشە لە ڤییەن کە مەودای لە باڵوێزخانەی ئێرانەوە بۆ پیادە ٧ خولەک رێگا بوو شارەزا بوون. نووسەری ئەو لێکۆلینەوەیە لە نزیکەوە ئەو ئاپارتمانەی کە کرابە شوێنی کوشتنی د.قاسملوو و هاوڕێکەی دیتووە.

فازل رەسول " لەو ئاپارتمانە بۆ زۆر مەبەستی تایبەتیی کەڵکی لێوەردەگرت. بە تایبەتیی بۆ برادەر، دۆست و خزم، کورد و عەرەبی لایەنگری رژیمی خومەینیی کە لە ولاتانی دیکەوە دەهێنرانە ئوتریش و نەیاندەویست دەزگا ئیتیبلاعاتیی‌یەکان لە ئوتریش لەشوێنی مانەوە و پێوەندیی‌یەکانیان ئاگادار بن دەیبردنە ئەو ئاپارتمانە.

ئەندامانی سەرۆکایەتی ینک رای جیاوازیان لەسەر فازل هەبووە. بۆ وێنە پروانە وتەکانی عەلی سیرنی و چەند ئەندامێکی کارگێری پلە بەرزی ینک کرتە بکە بۆ [ئێرە]() و کۆنترۆڵ لێدە و Esc دابگرە!

٢٨ – تەرجەمەی دەقە سانسۆرکراوەکە لە لاپەڕەی ١٠ دی دەقە ئینگلیزییەکە بەم جۆرەیە کە مەلا عەبدوللا حەسەنزادە مقەستیری کردووە : " دوانیوەرۆی چوارشەممە (١٩٨٩/٧/١٢)، ئەومالەی کە بۆ وتویژی قۆناخی دووهەم لەلایەن فازل رەسوڵەوە رێک خرابوو ئاپارتمانی ژمارە ٥-١٢ لە کۆڵانی لینکە بانگاسێ بوو.

گوترا کە ئەوەش راست نەبووە کە تێرۆریستەکانی کۆماری ئیسلامیی ئەو مالەیان پێنەزانیبوو. صحرارودی، اجوادی و بزرگیان لەو شوێنە ژیابوون. چونکە ئەو تۆمەتبارانە، شارەزای شوێنەکە بوون و شێوەی لەکارخستن و کردنەوەو پێوەدانی دەرگاکەیان دۆزیبۆوە و قوفلەکەیان دەستکاریی‌کردبوو. بە کوتە نایلۆنێک پێوەندیی کارەبایی‌یان پساندبوو. لە لێکۆلینەوەی   کارناس و خیبرەکاندا، ئاماژە بەو دەستکارییە کراوە.

صحرارودی لە وتەکانی‌دا لە لای دادوەری لێکۆلینەوە گوتبوی کە فازل رەسول و براکەی، لە مالەکەی خۆیاندا ئۆدەیەکیان بۆ ئەو و اجوادی تەرخان کردبوو. تالەبانیش کە دواتر لە لایەن مەلا عەبدوللاوە نووسخەیەک لە پەروەندەکەی دراوەتێ،لە وتویژ لەگەل نووسەری کتێبی خولیاومەرگی قاسملووی کورددا ئیشارەتی بەو وتەیەی صحرارودی کردووە.

لە هیچ جێیەک باس نەکراوە کە بنبێللا دوای دیداری د.قاسملوو و عبدالله قادری بەرلە ئێوارەی رۆژی چوارشەممە بۆ کوێ چووە؟ بنبێللا لەو دیدارەی‌دا لەگەل د.قاسملوو، دەبێ فێلێکی کردبێ، فێڵەکەش ئەوەبووە کە بەڵێنیی دابووبێ بە د.قاسملوو کە لە رۆژی ١٣ /٧/ ١٩٨٩ لە کۆبوونەوەکەدا بەشداریی دەکا. بەلام لەو رۆژەدا نەچووبووە شوێنی بە ناو وتویژەکە رەنگە   دواتر فازل رەسوڵ یان کارگێرانی بالوێزخانەی ئێران یان صحرارودی پێی‌ان گوتبی‌کە وتویژەکە بۆ رۆژێکی دیکە دواخراوە یان شتێکی لەو بابەتە. ئیحتمالی ئەوە کە خۆی زانیبێتیی مەترسیی تێداچوونی خۆی لەو پلانەداهەیە خۆی دەربازکردبێ.

خیبرەو کارناسەکانی پۆلیس لە پێداچوونەوەی شریتەکانی د.قاسملوودا باس لەوە دەکەن کە کەس یان کەسانێکی دیکە لەو کۆبوونەوەیەدا هەبوون. چونکە دەنگی کەسێک لە ناو شریتی وتوویژەکانی د.قاسملوو دا تۆمارکراوە کە بۆ پۆلیس ئاشنا نەبووە. وەرگێرەکانی پۆلیس ژن و پیاوێکی فارس و ئوتریشیی بوون. ژن و مێرد بوون. نووسەری ئەم بابەتە لە قیبەن بۆ وەرگێرانی دۆکۆمێنتێک لە فارسیی‌یەوە بۆ ئاڵمانیی چووەلای مێردی ژنەئێرانییەکە. ئەو کابرایە لایەنگرێکی گورج و گۆڵی رژیمی خومەینیی بوو. وەرگێرو ژنەکەی بە ویستی خۆیان بەشگەلێکی هەلبژاردەی خۆیان لە فارسیی‌یەوە کردبوو بە ئالمانیی. رادەی راستکردارییی ئەو ژن و مێردە فارس و ئوتریشیی‌یە (عات...و ئێنگل...) و نزیکیی ئەو دوو کەسە بە سفارەتی ئێرانەوە جێێ لێکۆلینەوەیە.

دوای ئەوە کە د. کێسلێرسەرۆکی بەشی دژەتێرۆر و بەرپرسی لێکۆلینەوەی روداوەکە پرسیاری لە بنبێللا کردبوو کە ئاخۆ فارسیی دەزانێ؟ بنبێللای رێوی ئاکار خۆی

توورەکردبــوو. کــورد دەڵــێ: دار هــەڵێنێ ســەگی دز رادەکــا. بنبــێللا کــە ئــەو پرســـیارەی لێـدەکرێ دەزانـێ دەسـتی روو بـووە و پـۆلیس زانیویـە کـە ئـەو کابرایـە لـەو تێـرۆرەدا هاوکـاری تێرۆریســـتەکان بــووە. بنبــێللا لەگــەل د.کێســـلێر کردبــووی بــە شــەر و خــۆی دزیبــۆوە و لــە ڤییــەن خـۆی دەربـاز کردبـوو. دواتـر دەرکـەوت کـە لـە خـولی یەکـەمی وتـووێژدا واتـە شـەش مانـگ پێشــتر ئاپارمانێکیــان لــە شــاری ڤییــەن بۆکرییــوو.دەقی راپــۆرتی کرینــی ئــەو ئاپارتمانــە لەلایــەن فــازل رەســولەوەکە بــە قیمــەتی ١٤٥٠٠٠٠شــیلینگ کرییــووی و پوڵەکــەی بــۆ دابــوو لەپەروەنــدەی تێــرۆرە کــەدا هەیــە کــە مــەلا عەبــدوللا لــە ئەنــدامانی حــدکا و لــە خــەلکی کــوردی شــاردووەتەوە. دەقەکــە بــە زمــانی ئالمانییـنووســراوەو پێشــتر لەلایــەن نووســەری ئــەو لێکۆڵینەوەیە کراوە بە کوردیی و بڵاو کراوەتەوە.

دەزگــای تێــرۆر و ئیتتیلاعــاتی رژیمــی خومــەینیی بــۆ کەســانێکی کــە هاوکارییــەکانیانی بــە گرنــگ زانیــون، لەهــەر شــوێنێک ویســتبێتیان مــال یــا ئاپارتمانیــان بــۆ کریــون. ئەنــدامی تــەنزیمێکی کــورد بــە نــاوی ئــی. ئــە. پەنابــەر لــە ئێــران لــە دوو شــاری قــوم و تــاران و شــاری ڤییــەن هاوکــات خــاوەنی ســێ ئادریســـی ناســراوو دایمیــی بــووە!! ئــەو کەســە لــەدەوری یەکــەمی وتووێژەکــان لــە رۆژی ١٩٨٨/١٢/٣٠ تــا ١٩٨٩/١/٢ لــە هۆتێــل هیلتــۆن لــە شــاری ڤییــەن، میــوانی صــحرارودی بــوو. هــۆی چــوونی ئــەو کەســە بــۆلای صــحرارودی لــەو کاتــەدا و مانەوەی لە هۆتێل هیلتۆن لە لای صحرارودی، نەزانراوە.

مەبەســـتیان لــە کرینـــی ئاپارتمـــان و بینـــا بـــۆ کەســـانێک کـــە کاریـــان بـــۆکردوون فکرێکـــی شــەیتانیی بــووە. بــەو شــێوەیە کرییــانن و بۆهەمیشــە بــۆ مەبەســتی جینایەتکارانــەیــان کــەڵکیان لێوەرگرتــوون. نــاردنی ژمارەیــەکی زۆر لــە بەرپرســەکانی یــەکێتیی بــە تــاک و کــۆ بــۆ لای دەزگــای ئیتتیلاعــاتی ســپای پاســداران لــە شــارەکانی ســەردەشــت، ورمــێ و کرماشـــان و لەگـــەل کاربەدەســـتانی ئێرانـــی لـــە اطلاعـــات و (ســـپای پاســـداران) دانیشـــتون سیاســەتێکی ڕەچــاوکراوو پلانــدارێژراو بــووە. بروانــە لاپــەڕەی ١٠٣ "خولانــەوە لــە نــاو بازنــە دا" نووســینی نــەو شــیروان مصــطفی. ئــەو بابەتــەش لــەو روانگەیــەوە جێیســەرنجە . بــەلام نووســەر باســی ئــەوەی نــەکردووە کــە ئــەو بەرپرســانەیان بــۆ چــی بــە دەزگــای اطلاعــات و ســپای پاســداران ناســاندبوون و چ ئــەرکێکیان بــۆ رەفتــار لەگــەل "کێشــەی موعــارەزەی ئێرانــی" کــە نووســەر لــە کتێبەکــەیدا باســی کــردووە پــێ ئەســپاردبوون بروانــە لاپــەرەی ١٠٥ هەر ئەو سەرچاوەیەی سەرەوە کە باسی کرا.

٣٩ – شــێوەی راکێشــانی بنبــێللا بــۆ هاوکــاریی کــردن لەگــەل دەزگــای تێــرۆر وەکــو راکێشــانی خــاوەنی رێســتۆرانی میکونــوس بــووە. لــە هــەردوو پــلانەدا دوکــان یــان ئاپارتمــان بــۆ هاوکــارانی ئیتتیلاعات و سپا ی پاسداران و دەزگای تێرۆر کردرابوو.

نەوشــیروان مصــطفی لەنووســینی ئــەو زانیارییانــەی دا ئــەو مەبەســتەی هــەبــووە کــە بــە خوێنــەر بڵــێ: تــەنزیمی یــەکێتیی تاچــە رادەیــەک لــە دەزگــای ئیتتیلاعــاتی ئێــران و ســپای پاســـدراندا تیواوەتـــەوە کـــە ســـەرکردەکانی خـــۆی بـــە تـــاک و کـــۆ بـــە ســـپای پاســـداران و ئیتتیلاعـــات ناســـاندووە کـــە راســـتەو خـــۆ پێوەنـــدییان لەگـــەل بگـــرن... بروانـــە ئـــاخر پـــاراگرافی لاپـــەرەی ١٠٣ کتێبـــی خولانـــەوە لـــە نـــاو بازنـــەدا لـــەژێر ســـەردێری " دەس پێکردنـــی پێوەنـــدیی" لە نێوان ینک و ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران دا:

"لەو ماوەیەدا چەند کەس لە بەرپرسەکانی یەکێتیی: لە سەرەتاوە دلێری سەید مەجید و دوای ئەو د.فواد معصوم[2]، ئازاد هەورامی، جەبار فەرمان، دارای شێخ جەلالی حفید، رفعت عەبدوررەحمان، علی پچکۆل، شێردل حەویزی، جەلال عەبدولقادر، بە کۆمەل و بە جیا سەردانی ئێرانیان کرد. لە سەردەشت،ورمی و کرماشان لەگەل کاربەدەستی ئێرانی، لە (اطلاعات) و (سپای پاسداران) دانیشتن." لە کاربەدەستانی ئێرانیش چەند کەس هاتن بۆ گەلالەی شینکایەتی، باخسەمەرو بەرگەڵو. نەوشیروان مصطفی لێی زیاد کردووە:"ئێرانییەکان وەکو ئەوەی لە خەباتی ژێرزەمینی دابن، هەمیشە ناوی راستەقینەی خۆیان ئەگۆری و بە ناوی وەهمی و نهێنییەوە قسەیان لەگەل ئەکردین.

ئەو سەرکردانەی یەکێتیی نیشتمانیی بۆچی و بە چ مەبەستێک لەلایەن تالەبانییەوە ناردراون بۆ خۆناساندن بە دەزگای ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران و چ "ئەرکێکی نیشتمانیی پیرۆزیان" بۆ خەلکی کورد بەرێوە بردبوو، نەنووسراوە. بەلام ئاکامی کارەکانیان بۆ ئیتتیلاعاتی سپاو دەزگای تێرۆری رفسنجانی لە راپۆرتی تالەبانیی بۆ پلێنۆمی ٤ی ینک لە ٢٩-٣١ مانگی ١٠ سالی ٢٠٠٩ و لەهاوخەباتییەوە بۆ تخوین نووسراوە.

تالەبانیی و نەوشیروان مصطفی دانیان بەوە داناوە کە رێکەوتن لەگەل باقری ذوالقدر لە مانگی دەی ١٩٨٦زەوینە خولقێنی جینایەتەکانی کوردستان دوای راکێشانی دوو هێزی زەبەلاحی ئێران و عێراق لە باشوری عێراقەوە بۆ سەرخاکی باشوری کوردستان بووە. توناکردنی حدکا و تێرۆری رێبەرانی ئەو حیزبە و تێرۆری سازماندراوی سەدان ئەندامی حدکا بە هاوکاریی زانیاریی ینک و هاودەستیی مەلا عەبدوللاو تیمەکەی لەو هەموو جینایەتەی کە دژ بە سازمانە سیاسییەکانی رۆژهەلات لە باشور کراون بەشێک لەوکارەساتانەبوون کە تالەبانیی و نەوشیروان مصطفی لە راپۆرتەکەیان بۆ پلێنۆمی ٤ ینک (تاوانبارکردنی نەوشیروان مصطفی بە دنەدانی صدام بۆ لێدانی هەلەبجە و کۆشتاری بە کۆمەلی خەڵکی بێدیفاع و وەلامی نەوشیروان بە تالەبانیی و تاوانبارکردنی بە بەر پرسی سەرەکیی کارەساتەکانی کوردستان لە ئاکامی تواندنەوەی ینک لە ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران بە پێیرێکەوتن ل مانگی دەی ١٩٨٦لەگەل باقری ذوالقدر)بووە.

رێکەوتنی تالەبانیی و ذوالقدر لە ١٩٨٦ تەنزیمی ینک ی کرد بە بەشێک لە سپای پاسداران. بروانە خولانەوە لە ناو بازنەدا لە لاپەرەکانی ١٠٣ تا کۆتایی لاپەرەی ١١٤ ی سەرچاوەی ئاماژە پێکراو. سێ مانگ و دەرۆژ دوای تێرۆری د.شەرەفکەندی بە پلان و پیلانی حەسەنزادە و تالەبانیی مەلا عەبدوللا حدکای بۆ ئۆردوگای تالەبانیی ژێر چاوەدێریی سپای پاسداران راداو کوشتاری ئەندامانی حدکا بە هاوکاریی مەلاعەبدوللاو تیمەکەی کۆتایی بە بزوتنەوەی کورد لە رۆژهەلاتی کوردستان هێنا. مەلا عەبدوللاو تیمەکەی بەرپرسی خولقاندنی زەمینەی تێرۆری سەدان تێرۆرکراوی حدکا لە باشوری کوردستان، ئاشبەتاڵ و هاودەستییکردنی خۆی و تیمەکەی لەگەل ئیتتیلاعاتی سپای پاسداران و زانیاریی ینک بۆ کوشتاری ئەندامانی حدکایە.

---

[2] سەرۆک کۆماری ئێستای عێراق-

تــەزویرەکانی عەبــدوڵلا حەســەنزادە ئەمارەگــەلی ســەلمێنەری هاودەســتیی نــاوبراو لەگــەڵ بانــدەکانی تێــرۆر و پاکانــەکردن بــۆ جینایــەتکاران. لــەرەوتی لێکۆڵینــەوەدا پرۆســەی هاوکــاریی حەســـەنزادە و ئیتتیلاعـــاتی ســـپاو تەنزیمەکـــەی تالـــەبانیی لـــە تـــەزویرەکانیدا پررەنگتـــر دەبیندرێن.

٢٩--لــە لاپــەرەی ١١دا پــاراگرافی ٢ دەقــی ئینگلیزیــی کتێبــی خولیــاو مــەرگی رەحمــانی کــورد خولیــای کوردســتان، و لاپــەرەی ٣٢ ی دەقــە کوردییەکــە پــاراگرافی ٢ مــەلا عەبــدوڵلا حەســەنزادە١٧ خــەتی فەرمایشــتەکانی خــۆی سانســـۆر کــردوون. بروانــە لاپــەرەی ١١ ی دەقی ئینگلیزیی کتێبەکەی خولیاو مەرگی رەحمانی کورد لە لاپەرەی دواتردا!

تەرجەمـــەی وەرگێـــردراوە سانســـۆرکراوەکە لـــەخوارەوە بخوێنەوەکــە   نووســـەری ئــەم لێکۆڵینەوەیــە کردوویــە بــە کوردیی .
کـــارۆل لـــەزمانی مەلاعبـــدالله حســـنزادەوە نووســـیویە: هــاورێی حیزبیــی قاســملوو گــوتی: "قاســملوو دوو ئامــانجی هــەبوو: ببێتــە قارەمــانی ئاشــتیی و باشــترین کــار بــۆ کــورد بکـا. عێـراق ببـووە پەناگایـەک بـۆ بزووتنـەوەی کـورد لـە ئێـران، تورکیـا و سـوریا. لەوکاتـەوە کـە حکومـەتی صـدام حوسـێن لەگـەڵ هەرسـێ لـەو دەوڵەتانـە گیروگرفتـی هـەبوو سـالێک پـێش ئـەوەی بکـوژرێ، لـە ١٩٨٨ کـە شـەڕی ئێـران و عێـراق کۆتـایی پـێ هـات، قـەراردادێک لـەنێوان دوو دەدەولـەتی ئێـران و عێـــراق بـــۆ لـــەناوبردنی شۆرشـــی کـــورد لـــە هـــەر دوو وڵاتەکەدا هەبوو.
حســـنزادە بـەم جـۆرەی شـرۆڤە کـرد:" دوکتـور قاسـملوو لــەوە [قــەرارادە] ئاگــادار بــوو و دەیویســـت بـــە لانـــی کــەمی قــەرادادێک لەگــەڵ ئێرانییــەکان بگــات کــە هــەم ئەمنییــەتی بــۆ کوردەکــانی عێــراق هــەبێ و هـــەم بـــۆ هـــەموو بزووتنەوەیـــەکی کـــورد لـــە کوردســـتانی ئێـــران پێگەیـــەک هـــەبێ. ئـــەو نیگـــەران بوو کە سناریۆی ١٩٧٥ دووپات بێتەوە .
بـــەگوێرەی وتـــەی کـــوردێکی عێراقـــی، دۆســـتی دێرینـــی قاســـملوو، رووناکبیری کـــورد، عزالـــدین مصـطفی رەسـول :" قاسـملوو لـە پێوەندییـەکانی لەگەڵ دەولەتی عێراق دا تووڕە و ماندوو بوو.

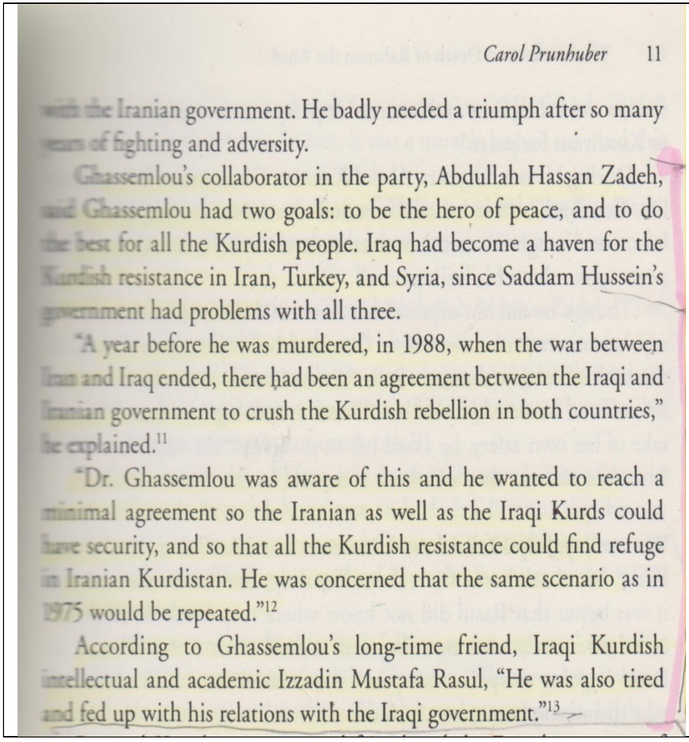
Carol Prunhuber 11

with the Iranian government. He badly needed a triumph after so many years of fighting and adversity.

Ghassemlou's collaborator in the party, Abdullah Hassan Zadeh, said Ghassemlou had two goals: to be the hero of peace, and to do the best for all the Kurdish people. Iraq had become a haven for the Kurdish resistance in Iran, Turkey, and Syria, since Saddam Hussein's government had problems with all three.

"A year before he was murdered, in 1988, when the war between Iran and Iraq ended, there had been an agreement between the Iraqi and Iranian government to crush the Kurdish rebellion in both countries," he explained.[11]

"Dr. Ghassemlou was aware of this and he wanted to reach a minimal agreement so the Iranian as well as the Iraqi Kurds could have security, and so that all the Kurdish resistance could find refuge in Iranian Kurdistan. He was concerned that the same scenario as in 1975 would be repeated."[12]

According to Ghassemlou's long-time friend, Iraqi Kurdish intellectual and academic Izzadin Mustafa Rasul, "He was also tired and fed up with his relations with the Iraqi government."[13]

ســەرچاوەی ئــەو وتانــەی مــەلا عەبــدوڵلا وەکــو ئــەوانی دیکــەی ســاختەیە. عزالــدین مصــطفی رەســوڵ کێیــە و چ پێوەندییــەکی بــە سیاســەت و حدکاودقاســملووەوە هــەبووە و لــە کــوێ و لــەچ بۆنەیــەکدا ئەم وتانەی نووسیون تەنیا مەلا عەبدوڵلا دەزانێ و بەس.

حســـنزادەی ئێــدیتۆر لەبــەر نادروســت بــوونی وتــەکانی و بــۆ ئــەوە دواتــر عزالــدین مصــطفی رەســوڵ رەخنــە لــە هەڵبەســتراوەکــانی بــە زمــانی ئــەوەوە نــەگرێ، لــە دەقــە کوردییەکــەیدا ئــەو ١٧ خەتەی لە وتەکانی خۆی سانسۆر کردوون.

تێبینیــی : حســـنزادە وەکــو هەمیشــە ســەرچاوەیەکی بــۆ قســەکانی نییــە و نــاڵێ ئــەو قــەراردادەی لــە کــوێ خوێندووەتــەوە؟ بــە چ زمانێــک نووســراوە؟ چۆنــە جیالــەو کەســێ دیکــە ئــەو قــەراردادەی نەخوێندووەتــەوە؟ زۆر لــە سیاســەتبازونەخوێندەواری سیاســیی کــورد، بــە تایبــەتیی ئەوانــەی کــە لــە

باشوری کوردستان خۆیان به سیاسەتمەدار به خەلکی کورد فرۆشتووه، وتەکانیان درۆ و بێ بنەمان، هەڵبەستراون وجێی‌متمانە نین، شاهیدەکانی مردوون یان تێرۆرکراون. هەرکەسێک ئەو وتانە بخوێنێتەوە شک دەکاتە سەر راستبوونی ئیدیعاکەر. سیاسەتخروی[3] نەخوێندەواری حدکا کە لە باشوری کوردستانەوە دوای شۆرشی ئێران هاتنەوە رۆژهەلاتی کوردستان و ئەوەی لە زانستی سیاسیی فێری ببوون د.قاسملوو لە گوتوبێژی وانەکانی‌بۆ کادرو پێشمەرگەی باس کردووە. نموونەی ئەوانە لە ناو حدکای جێگیر لە باشوری کوردستان لەقەولی د.قاسملووەوە پێناسەکراون. بروانە: سایتی رۆژی کورد لەو لینکەی خوارەوەدا

http://www.rojikurd.info/wordpress/?page_id=16

ئەوەی مەلا عەبدوللا حەسەن‌زادە بە کارۆلی گووتووە ولە ئێنگلیزیی‌یەکەیدا نووسراوە راست نەبووە. بەڵگەش سڕینەوەی ئەو وتانەیە لە لایەن حەسەنزادەوە لە پێداچوونەوە بە دەقە کوردیی‌یەکەدا. ئەو وتانەی حسن‌زادە ئەگەرراست بووبن، بۆ چی لە دەقەکوردیی‌یەکەی دا سانسۆری کردوون؟!

عبدالله حسن‌زادە ئەو وتوێژەی لە جولای ٢٠٠٩ لەگەل کارۆل پرۆن هوبێر لە ئۆردوگای پەنابەران لە کۆیە کردووە.

حسن‌زادە لەو وتووێژەش دا کە لە لاپەرەی ٣١٧ دەقە ئینگلیزیی‌یەکەدا لەلایەن کارۆلەوە نووسراوە، ئیددیعایەکی ناراستی دیکەی کردووە کە کارۆل نووسیویە : حسن‌زادە بە کارۆلی گوتووە کە دوای تێرۆری د.شەرەفکەندیی و سێ لە هاورێیانی لە بێرلین، کراوە بە سکرتێری حدکا. ئەو ئیددیعایەی لە ئاخری کتێبەکەش‌دا دووپاتە کردووەتەوە. ئەوەش ئیددیعایەکی ناراستە.

مەلا عەبدوللا حسن‌زادە بە مەیلی خۆی روداوان دەخولقێنی، سانسۆریان دەکا، تەزویریان دەکا، بە زاراوەی سیاسیی خۆی مشکیان تێدا دەکوژێ. ئەوەی فێلە لە هاورێیانی خۆی دەکاو بە نەفامیان دادەنێ. ئەو تەزویرە ئاشکرایەی حەسەنزادە لە سەرەتای لاپەرەی ٣١٧ کە شرۆڤەی لاپەڕەی ١١ دەقە ئینگلیزیی‌یەکەی کتێبئ خولیا و مەرگی رەحمانی کوردە بخوێنەوە! کرتە بۆ ئێرەبکە و کۆنترۆل دابگرە. بۆ ئاسانکاریی و " تەساهول " ئەو بەشە لە دەقەئینگلیزیی‌یەکە کە وتوێژی کارۆل لەگەل مەلا عەبدوللا بووە بۆ ئێرە راگوێزراوە! لاپەرەی ٣١٧ سەرچاوەکان و ژمارەی بابەت ١٣ و ژمارەی لاپەڕە ١١یە:

<u>Abdullah Hassan zadeh, interview with the author. Koya, Iraqi Kurdistan, July 2009. Hassan Zadeh became secretary general of the KDPI in 1992, after Ghassemlou 's successor Sadegh</u> Sharafkandi was murdered in Berlin with three other Kurdish collaborators.

وەرگێردراوەکەی بە کوردیی بەم جۆرەیە:

عەبدوللا حەسەن‌زادە کە لە ٢٠٠٩ لەگەڵ نووسەری کتێبی خولیاو مەرگی رەحمانی کورد خولیای کوردستان وتوێژی کردووەو گوتوویە کە ئەو واتە عەبدوللا حەسەن‌زادە دوای تێرۆری صادق شەرەفکەندیی لە ١٩٩٢ کە لە برلێن لەگەڵ سێ هاورێی کوژران، بوو بە سکرتێری گشتیی حدکا.

ئەوە وتەیەی مەلا عەبدوللا لە واقعییەت بەدوورە. مەلاعەبدوللا لە ١٩٩٥ کرا بە سکرتێر. حەسەن‌زادە رێکەوتی روداوەکانی لەبیرناچی بەلام لە هێندێک شوێن دا

٣- سیاسەتخرو بە واتەی ئەوکەسەی کە سەری لە سیاسەت دەخورێ، یان خروی سیاسیی بوون و سیاسەتکردنی هەیە. بەلام زانستی سیاسەتی نەخوێندووە. سیاسەت زانستە. لە ناو عەوام دا سیاسیی بە کەسێک دەگوترێ کە درۆخۆش بێ و لە ئاشکرابوونی درۆکانی نەترسێ..

تەقیەی شەرعیی ئاخوندیی ڕێگای پێداوە بە ئەنقەست واقعییەتەکان بگۆڕێ، سانسۆریان بکا، سەقەتیان بکا چی پێخۆش بێ بیڵێ و بیکا.چونکە چەند دەروێشی جینایەتپۆشی بڕوای پێدەکەن. لەقەدیمەوە لەناوکورددا گوتراوە:" دەروێشێکی کەر لە گوندێکی شەش دانگیی باشترە." (فۆلکلۆر)

٣٠ – لاپەرەی ١٢ دەقە ئینگلیزیی‌یەکە پاراگرافی ٣

شەش خەتی لەو تێکستەکە ئاماژەی پێکراوە مەلا عەبدوللا حەسەنزادەسانسۆری کردوون. بڕوانە لاپەرەی ٣٢ ی دەقە کوردیی‌یەکە. ئاخر خەتی بەر لە کۆتایی‌پێش سەردێری چوارشەممە١٢ /٧ جولای. کرتە بۆ ئێرە بکە وکۆنترۆل دابگرە! ئەو بەشە سانسۆرکراوەی خوارەوە نووسەری ئەم لێکۆلینەوەیە کردوویە بە کوردیی .

Though he did not express his innermost feelings, Ghassemlou did express concern for his own safety. One week before his trip to Vienna, he met with a friend for dinner in Paris. "A man like me always has to protect himself and be alert," he told her. "Death is stalking anywhere." For the sake of her own safety, he asked her to sit against the wall: that way if "someone sees me, they will shoot at me and I can serve as a shield."[15]	"ئەو هەستی دەروونیی خۆی دەرنەدەبڕی. قاسملوو نیگەرانی لەش‌ساغیی خۆی بوو. حەوتوویەک پێش سەفەرەکەی بۆ ڤییەن دۆستێکی بۆ ئێوارە شێو لە پاریس بانگهێشتن کردبوو. قاسملوو بەو دۆستەی گوتبوو: کەسێکی وەکو من دەبێ ئاگاداری خۆی بێ: مەرگ لە هەموو شوێنێک بە لەنجەولاردێ‌ودەچێ." بۆ پاراستنی سلامەتیی خۆی داوای لەو دۆستەی کردبوو کە بەرامبەردیوارەکە ڕۆنیشێ و گوتبووی: لەو ڕێیەوە ئەگەر کەسێک من ببینێ و بیهەوێ گوللە بارانم بکا من دەتوانم ئەودیوارە بکەمە پەرژین و خۆم بپارێزم

"ئەو هەستی دەروونیی خۆی دەرنەدەبڕی. قاسملوو نیگەرانی لەش‌ساغیی خۆی بوو. حەوتوویەک پێش سەفەرەکەی بۆ ڤییەن دۆستێکی بۆ ئێوارە شێو لە پاریس بانگهێشتن کردبوو. قاسملوو بەو دۆستەی گوتبوو: کەسێکی وەکو من دەبێ ئاگاداری خۆی بێ: مەرگ لە هەموو شوێنێک بە لەنجەولاردێ‌ودەچێ." بۆ پاراستنی سلامەتیی خۆی داوای لەو دۆستەی کردبوو کە بەرامبەردیوارەکە ڕۆنیشێ و گوتبووی: لەو ڕێیەوە ئەگەر کەسێک من ببینێ و بیهەوێ گوللە بارانم بکا من دەتوانم ئەودیوارە بکەمە پەرژین و خۆم بپارێزم." کرتە بۆ ئێرە بکە و سەرجەمی لاپەرەکە ببینە و لەگەل لاپەڕەی ژمارە ٣٢ دەقە کوردیی‌یەکە لەهەمبەر یەکتریان رابگرە.

http://www.mediafire.com/view/c35zikmase8t58a/12-13%20carol%20.E.jpg

٣١ --مەلا عەبدوللا حەسەنزادە لە لاپەڕەی ١٣دەقی ئینگلیزیی پاراگرافی ٣ ، پێنج خەتی تێکستەکەی قرتاندووە. لە کوردیی‌یەکەدا لاپەرەی ٣٤ پاراگرافی یەکە. ئەو وتەیەش هی حسەنزادە بووە. مەلا عەبدوللا نەیویستووە کورد ئەو وتەیەی کە ئەو لەسەر خورافاتیی‌بوونی د.قاسملوو نووسیویە بخوێنێتەوە. ئەوەش وەکو وتەکەی عزالدین مصطفی رەسوڵە کە مەلا عەبدوللا حەسەنزادە قرتاندبووی. "ئەوە رەنگە خۆرافات بێ" کورد هەموو کاتێ چارەرەش بوون. پێم وایە ئەوە ئەو شتەیە کە تارمایی خستبووە سەر مێشکی قاسملوو. قاسملوو بەردەوام ئەو وتەیەی بابی دەگێڕایەوە کە گوتبووی: ئەگەر فارسێکت دی، ئێرانیی‌یەکت توش بوو دەبێ بیکوژی یان لەبەری ڕاکەی, چونکە ئەو، فێڵبازە و زمانی بتگاتێ دەتئەنگێوێ و بە تەڵەتەوە دەکا.

Carol Prunhuber 13

he was not very prudent and took few precautions. His friends chided him constantly about this. In fact, it was a miracle he had survived this long.

"He never had a sense of danger," Hélène scolded. "In Kurdistan, people often came to see me and asked me to convince him to be careful."[17]

"This may be superstitious," said Abdullah Hassan Zadeh. "The Kurds have always had bad luck, and I believe this is what clouded Dr. Ghassemlou's mind. He was always repeating a saying his father had: If you see a Fars, an Iranian, you either kill him or run, because his cheating and lying tongue can catch you."[18]

" کرتە بۆئێرە بکە و کۆنترۆڵ دابگرە!

درێژەی دەبێ.

٢٤ مای ٢٠١٥

نووسراوەکانی دیکەی نووسەر لە سایتی رۆژی کورد دا بخوێنەوە!

http://www.rojikurd.info/wordpress/?page_id=16